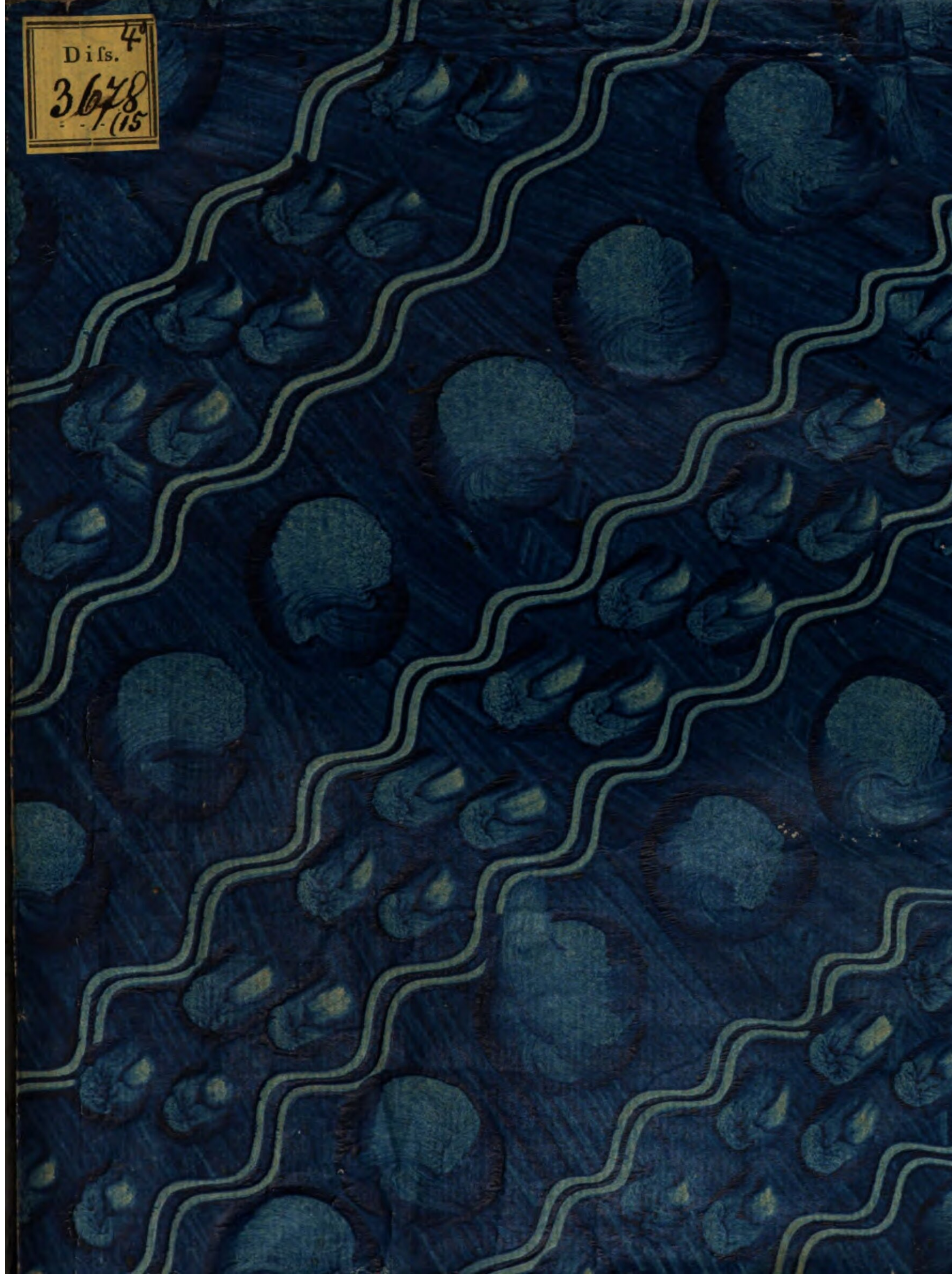

Difs. ^{4^o}
3678
- 1 - (15)

4° Diff. 3678. (15.)

Lit. B. No.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

DE

PATRIARCHIS

COMMENTATIO

HISTORICO - CRITICO - CANONICA.

QVAM

VNA CVM POSITIONIBVS EX IVRE ECCLESIASTICO SELECTIS

AD NVENTE

DIVINO NVMINE

PRAESIDE

P. CYRILLO ZORN,

O S. P. FRANCISCI STRICT. OBSERV. RECOL. PROV. ARGENT. SS. THEOL. LECTORE EMERITO, ET IVRIS

ECCLESIASTICI ACTVALI

TVEBVNTVR

P. PAVLVS HECKEL, &

P. STEPHANVS SCHLICKE,

EIVSDEM ORDINIS, IVRIS ECCLESIASTICI, & Ss. SCRIPT.

CANDIDATI,

IN ECCLESIA PP. FRANCISCANORVM

BAMBERGAE

26

DIE MENSIS APRILIS

ANNO MDCCXCII.

CVM ADPROBATIONE SUPERIORVM.

TYPIS IOANNIS GEORGII KLIETSCH, ALMAE VNIVERSITATIS TYPOGRAPHI.

P R A E F A T I O.

In paruo opere nonnisi breuiter praefari licet.. Quae de Patriarchis scribo, Viri eruditi, lubens fateor, integris iam voluminibus exposuerunt, ex quibus ea in pugnum contrahere, atque tam in mea, quam aliorum commoda conuertere, mihi haud interdictum existimaui. Carere meis literis poteras, Lector erudite! verum nec pro tua scientiarum copia eas vulgatas putes velim: forte non ingratae erunt iis, quibus Marcas, Pinios, Thomassinos, Natales, Fleurios, Assemannos, Binneros, Boehmeros, Zallweinios, Rauttenstrauchios, Schmidios, Pehemios, ceteros euoluendi, vel voluntas, vel facultas, vel denique otium deficit. Si conatus meos probaueris, tua non extollor laude; sin minus, tuo non deprimor contemptu. Si meliora dederis, tuo, qui certe nec leuis, nec breuis erit, labore fruar gratus.

C A P V T I.

DE PATRIARCHIS VETERIS LEGIS.

§. I.

Ipsum quod spectat etymon, Patriarchae vox, quae crebris tum literatorum sermonibus, tum ipsius ore vulgi teritur, a latinae, aliarumque linguarum indole prorsus aliena, graecae originis est, composita ex duabus graecis vocibus *πατρις* & *αρχων*, atque familiae Principem denotat *a*).

§. II.

ante Mosen.

In veteris Testamenti tabulis Patriarcharum nomine veniunt, ante diluvium, Adam, Seth, Enos, Cainan, Malael, Jared, Henoch, Mathufala, Lamech, Noe: post diluvium Sem, Arphaxad, Sale, Heber, Phaleg, Reu, Sarug, Nachor, Thare, Abraham, Isaac, Iacob, eiusque filii per singulas tribus, quae post eorum in Aegypto aduentum enatae sunt. *Hi*, post descriptas *b*) genealogiam Adami usque ad Iacobum, & dein genealogiam filiorum Iacobi seu Israel, vocantur *Patriarchae* & *cognitionum Principes* *c*), & *Principes cognitionum per domos patrum suorum* *d*). Non absimili ratione Patriarchae dici queunt Cham & Iaphet, Ismael, Esau, alique descendendum ab his familiarum Principes *e*). In eiusmodi Patriarcharum personis veram tam summi imperii, quam

a 2 sum-

(*a*) Patriarch, inquit Michaëlis, bedeutet seinem Ursprung nach nicht einen alten hundertjährigen frommen Mann, auch nicht einen, der eine Kirchenbedienung des Namens hat, sondern den Fürsten und Ersten der Familie. Mosaisch, Recht. II. Th, §. 79. (*b*) I. Paralip. cap. I, II sqq. (*c*) cit. loc. cap. VIII, 28. (*d*) cit. loc. IX, 9. (*e*) Michaëlis cit. loc. §. 46: Die von den Ismaeliten abstammenden Beduinen haben immer etwas von dieser patriarchalischen Regierung beybehalten: ihre Familien bleiben beyammen, und einer ist unter dem Namen eines Emirs der Fürst über Leute, die alle in einer gewissen Entfernung seine Vettern sind.

summi sacerdotii vnionem coextitisse, credere fas est: enim vero in societate *composita*, quae ex tribus simplicibus, coniugali, paterna, & herili coalescit, vt ad communem societatis compositae finem a membris omnibus efficaciter contendatur, potestas praesto sit, oportet, nulli maiore aequitate competens, ac familiae Principi, quem socii vel ex lege diuina, vel ex pacto, vt familiae caput agnoscunt. Huius igitur familiae *compositae* & *rectoriae* capiti aut Patriarchae, iura maiestaticis societatis *ciuilibus* & *maximae* iuribus *analogis*, tam immanentia, quam transeuntia (f) conuenisse, non improbabile videtur. Immo horum iurium a Patriarchis antiquis exercitorum vestigia deprehendisse in s. Scriptura putat Michaëlis in sententia capitali a Iuda Patriarcha aduersus Thamarem lata (g), & in bello Abrahae pro Lotho, filio fratris sui aduersus vicinos Reges suscepto (h). Sicut autem Patriarchae familiae suae compositae *regendae*, ac etiam contra vim externam *defendendae* praeerant, ita & eiusdem non *priuati* solum, sed & *certo modo publici* Sacerdotes erant, quod

(f) Schrod. I. P. V. Parte II, cap. I, §. 2. (g) Gen. XXXVIII, 24, 25, 26. (h) Gen. XIV, 13, 14. Percipiamus Michaëlis expositionem cit. loc. §. 31 sub asterisco: Thamar Judæ Schwiegertochter, die noch dazu selbst von Geburt eine Kananiterinn ist, wird schwanger befunden, da ihr Mann schon einige Jahre todt war: man schätzte dieß damals dem Ehebruche gleich, der mit dem Tode bestraft ward. Allein Judas verklagt sie nicht, sondern er spricht selbst über sie das Todesurtheil, und nimmt es auch selbst, nachdem er von ihrer Unschuld überführt ist, wieder zurück. Et paulo ante: Abraham hatte 318 in seinem Hause gebohrne Knechte, die in den Waffen geübt wurden, oder, um die Sache so zu sagen, daß man sie auch jetzt nach Untergang jener alten Sitten völlig verstehe, er hatte zwar noch eine weit größere Menge anderer Knechte z. B. gekaufter, oder im Krieg erbeuteter; allein denen gab er die Waffen nicht in die Hände, weil man sich auf ihre Treue nicht verlassen konnte: die angebohrnen Knechte hingegen, deren er 318 hatte, wurden ordentlich in den Waffen geübt, und er brauchte sie mit sehr großem Erfolg als eine exercirte Miliz. Er führte wirklich Krieg mit fünf, ich gebe es zu, kleinen Königen, aber dieß nicht wie ein Bürger, der sein Vaterland vertheidiget, sondern wie ein Souverain in Miniature (denn damals war noch alles in Miniature) . . . Er hatte Bündnisse mit andern, und zwar zu einem Offensiv-Kriege. Noch nachher macht er mit den Königen in Palästina, als mit seines gleichen Bündnisse, und das wiederholt sein Sohn.

quod factō Iobi (i) discimus, quem pro filiis (familiarum suarum priuatis sacerdotibus) ac filiabus victimas obtulisse, manifestum est. Ante institutionem Sacerdotii Aaronici igitur Patriarchae sacerdotalē munus obire poterant, non minus, quam ceteri hominum Duces, Regesque, ad id muneris vel Deo ordinante, vel populo eligente deputati.

§. III.

post Mosen.

In epocha Ducum, Iudicum ac Regum, titulo Patriarcharum s. Scripturae verbis (k) vocati sunt insignes quidam Patres; potestate tamen patriarchali nulla, vel valde restricta instructi.

Floruit dein paulo ante Christi aetatem Hillel Rabbinus celeberrimus, auus Gamalielis (quem Paulus (l) praeceptorem suum fuisse praedicat: narrant autem Rabbinī, teste Basnagio (m) Hillelem hunc, quum forte Babylone Hierosolymam venisset, ac de Paschatis celebratione tunc die Sabbathi contingente optime respondisset, statim suae gentis Patriarcham renunciatum fuisse hancque dignitatem eius posteris ad seculi V initia permansisse. Quidquid autem huius sit;

§. IV.

post Hierosolymae excidium.

Magis explorata res est, post vrbis hierosolymitanae excidium distractos per varias prouincias Iudaeos sibi quosdam constituisse Praepositos sub Patriarcharum titulo, qui spectabiles & illustres etiam ab Imperatoribus habiti dignitatem illam haereditario iure ad posterōs trans mittebant, aurum coronarium per Apostolos suos exigebant, prouinciisque Primate praeficiebant. Nominant horumce Patriarcharum quendam Hillelem, (aliū certe a priori §. III.), Origenes teste Hieronymo (n), & Epiphanius (o). Vnde Fleurius (p) historiam Iosephi comitis antea inter Iudaeos Apostoli dignitate spectabi-

a 3

(i) Iob. I, 5. (k) Esdrae III, 12. (l) Act. XXII, (m) Hist. de Iuifs Tom. I, lib. 2, c. 3. (n) Lib. I. aduersus Ruffin c. 3. (o) Haeres 30. (p) Hist. eccl. Tom. III, lib. 11, §. 35.

stabilis describens narrat, Patriarcham tunc extitisse Hillelem, celeberrimi Gamalielis stirpe ortum, ac, dum aegrotaret, ab Episcopo Tiberiadis vocato & sub specie medici apparente in balneo baptizatum, sacrisque mysteriis munitum post paucos dies piissime obiisse, relicto filio, nomine Iuda, sub Iosephi mox dicti & alterius notae probitatis viri tutela constituto. Hillelis, aut alterius Patriarchae etiam meminit Hadrianus Imperator in epistola ad Seruianum (q) asserens, talem Patriarcham in Aegyptum venientem, ab aliis ad Serapidis, ab aliis ad Christi adorationem coactum fuisse. Denique in Codice theodosiano (r) frequentior fit mentio Patriarcharum in Oriente, a Theodosio iuniore tandem extinctorum (s). Dixi autem *in Oriente*: Qui enim Occidentis prouinciis Patriarchas iudaeorum praefuisse autumant, incassum ad Codicem iustinianaeum prouocant: in quo (t) disponitur, *ut Iudaeorum Primates, qui in utriusque Palaestinae synedriis dominantur, vel in aliis prouinciis degunt, periculo suo anniuersarium canonem in synagogis omnibus, Palatinis compellentibus exigant ad eam formam, quam Patriarchae quondam coronarii auri nomine postulabant: & hoc, quod de occidentalibus Patriarchis conferri consueuerat, nostris largitionibus inferatur.* Huius enim legis lectio non nude respicienda, sed ex Codice theodosiano restituenda est, atque inserta post verbum occidentalibus dictione *partibus* legendum: quod de occidentalibus partibus Patriarchis conferri consueuerat.

C A P V T II.

DE PATRIARCHIS NOVAE LEGIS MAIORIBVS.

ARTICVLVS I.

De Patriarchis Maioribus Generatim,

§. V.

De notitia romani Imperii.

Quum Ecclesia sit in Imperio, ad cuius descriptionis normam ferme exigenda est ecclesiasticae politiae constitutio, harum rerum

(q) Apud Fl. Vopiscum in Saturnino. (r) Lib. XVI, tit. 2. (s) cit. loc. Leg. 29. de Iudaeis. (t) T. de Iudaeis Leg. 17.

rum rudibus generalis saltem Imperii romani notitia proponenda videtur, cuius ope cetera peritis facile in memoriara reuocari possint. Non eadem semper fuit orbis romani partitio, sed alia imperante Augusto, alia sub Hadriano, alia sub Constantino M. & usque ad Arcadium & Honorium. Sub Augusto anno circiter ante Christum vigesimo octauo, Dione teste (u) in Imperio romano 26 Dioeceses constitutae fuerunt, quarum 14 Augustus per rectores perpetuo administravit, reliquas Senatui regendas committens. Harum Dioeceseon numero paulatim imminuto aut aucto, necessum fuit, ut ab Hadriano a. Christi 117 alia institueretur romani Imperii distributio. Noua rursus facta a Constantino M., qui summam rerum administrationem, antea vni aut duobus Praefectis concreditam, quatuor Praefectis commisit, quorum primus *Orientem*, secundus *Illyricum*, tertius *Italiam*, quartus *Gallias* sortitus est. Praefectura Dioeceses, Dioecesis Prouincias complectebatur. Praefectura *Orientis* continebat dioeceses quinque: *Orientem*, *Aegyptum*, *Asiam*, *Pontum*, & *Thraciam*. *Orientis* Prouinciae erant: *Palaestina*, *Syria*, *Phoenicia*, *Arabia*, *Cilicia*, *Isauria*, *Mesopotamia*, *Osroëna*, *Euphratesia* & *Cyprus*. *Aegypti* Prouinciae: *Aegyptus* stricte sumpta, *Lybia* & *Pentapolis*. *Asiae* Prouinciae: *Asiana* proconsularis, *Hellepontus*, *Pamphylia*, *Lydia*, *Pisidia*, *Lycaonia*, *Lycia*, *Caria*, *Phrygia*, cum insulis *Rhodo* & *Lesbo*. *Ponti* Prouinciae: *Pontus*, *Armenia*, *Paphlagonia*, *Galatia*, *Cappadocia* & *Bithynia*. *Thraciae* Prouinciae: *Thracia*, *Rhodope*, *Haemimontus*, *Moesia* & *Schythia*. Praefectura *Illyrici* comprehendebat Dioeceses tres: *Macedoniam*, *Daciam* & *Illyricum occidentale*. *Macedoniae* Prouinciae erant *Macedonia*, *Achaia*, *Thessalia*, *Epirus* vetus & noua, *Proconsularis*, *Creta* & *Præualitana*. *Daciae* Prouinciae: *Dacia ripensis* & *mediterranea*, *Dardania*, *Moesia prima*. *Illyrici occidentalis* prouinciae: *Pannonia* vtraque, vtrumque *Noricum*, *Dalmatia* & *Slauia*.

Praefectura *Italiae* constabat Dioecesibus tribus: *Roma*, *Italia* & *Africa occidentali*. *Romae* Dioeceseos seu Vicariatus Prouinciae erant: Cam.

(u) Lib. LIII. rom. hist.

Campania, Hetruria, Vmbria, Picenum suburbicarium, Sicilia, Apulia, Calabria, Lucania & Brutia, Samnium, Sardinia, Corsica, Valeria. *Italiae* Prouinciae: Liguria, Aemilia, Picenum annonium, Venetia, Alpes Cottiae, & vtraque Rhaetia. *Africae* Prouinciae: Africa propria, Numidia, & vtraque Mauritania. Praefectura Galliarum conflata erat ex Dioecesibus tribus: *Galliis*, *Hispaniis* & *Britania*. *Galliarum* Prouinciae erant: Narbonensis, Viennensis, Alpes maritimae & Alpes Graiae, vtraque Aquitannia, Nouempopulania, duae Lugdunenses, duae Belgicae, & duae Germaniae. *Hispaniarum* Prouinciae: Boetica, Lusitania, Gallecia, Tarraconensis & Carthaginensis. *Britaniae* Prouinciae tres varie appellatae & mutatae. Praefecturae Imperii romani manserunt quidem post Constantinum M., excepta Praefectura Illyrici, quod truncatum, & aliqua pars Praefecturae Italiae adiecta fuit. Prouinciae autem non exiguo numero creuerunt. Sed heic sufficiat summaria Imperii romani delineatio.

§. VI.

De Hierarchia ecclesiastica.

Ecclēsia christiana in societatum *inaequalium* classe iure collocatur, in qua imperium exercent alii, aliorum in obediendo sita est gloria (x). Ordo seriesque graduum inter Imperantes ipsosmet, *Hierarchia* vocatur. Christus equidem, quos Pastores & Rectores Ecclesiae constituit, eosdem & Ministros & Dispensatores mysteriorum Dei esse voluit (y); placuit tamen Theologis iuxta duo haec summa sacrae potestatis capita duas fecernere Hierarchiae species, vt vna eorum, quae *Ordinis* seu *Ministerii*, altera illorum, quibus *Iurisdictionis* seu *Regiminis* potestas attributa est, seriem gradusque comprehendat. Hierarchia Ordinis seu Ministerii, quam diuino instituto accepimus, tres tantum gradus complexa est, *Episcoporum*, *Presbyterorum*, & *Diaconorum* (z); Hierarchia quoque Iurisdictionis seu Regiminis ad diuinam reducta ordinationem, non nisi *Pontifice*,
Epis-

x) Ioan. XX, 21. Matthaei XXVIII, 18. Act. XX, 28. y) 1. Cor. IV, 1.

z) Trid. sess. XXIII, can. 6.

Episcopis Presbyteris (a), vtut *Episcopis subordinatis* (b) constitit. Verum Ecclesia gradibus diuina ordinatione subnixis suo siue instituto, siue moribus coetuum approbatis pedetentim multi- iugos addidit tum Ministerii, tum Regiminis ordines gradusque. Aucto quippe Christianorum numero, quum Diaconorum functio- nes diuidendae viderentur, instituti sunt *Subdiaconi*, qui Diaconos in ministerio sacro subleuarent, *Acolythi*, qui lumen vinumque sug- gererent, *Exorcistae*, qui catechumenis aliisque manus cum exor- cismo imponerent, *Lectores* qui libros sacros adseruarent, & pub- licae praelegerent, *Ostiarii*, qui Ecclesiae fores custodirent, profanosque arcerent. Multiplicatis porro Episcopis & per totum orbem dispersis Ecclesiae necessarium visum fuit, vt inter multos hos Episcopos pro locorum amplitudine, & dignitate alios aliis redderet eminentiores, eisque certam potestatem ac priuilegia con- ferret in Ecclesiae vtilitatem exercenda. Heinc quosdam ceteris in eadem prouincia Episcopis, *Metropolitaram* nomine, quosdam in to- ta dioecesi *Metropolitae*, *Exarchorum* ac dein *Patriarcharum* titulo praeesse voluit.

§. VII

De patriarchalis dignitatis origine.

Haec vtut certa nobis videantur & explorata; si tamen eruditorum monumenta percurramus, hos inter reperire est, qui existiment, vtrumque Hierarchiae gradum, metropolitam aequae ac exarchalem aut patriarchalem dignitatem a diuina aut certe apostolica institutio- ne fluxisse. Sententia, quae diuinae institutioni patrocinator, quum merum commentum sit, quod ne verisimilitudinis quidem vm- bram habet, hodie vix vilo amplius patrono laetatur: Christum e- nim nec extra Iudaeam praedicasse, nec vllas gentium vrbes, quamdiu vixit, aut per se aut per suos ad fidem conuertisse, multo minus dignitates aut metropoliticas aut patriarchicas instituisse, omni vacat dubio. Gratis quoque fingitur praeceptum a Christo Aposto- lis datum, vt hi post conuersionem gentium Hierarchiam gradibus

b

me-

(a) I. Timoth. V. 17, 19. (b) Ignat. epist. ad Trallianos, item ad An- tiochenes.

metropoliticae & patriarchalis dignitatis multiplicarent, altum illi reclamante profundissimo SS. Literarum, antiquiorumque Patrum silentio. Alii vero, vt saltem apostolicam institutionem euincant, omnes neruos intendunt, in subsidium etiam vocantes Petrum de Marca (c), qui nihil praeteriit eorum, quae in hanc sententiam dici possunt. *Primo* quidem cum eo suadere conantur, Petrum Apostolum (d) Babylone existentem, primam suam epistolam canonicam direxisse ad novos Christianos dispersionis prouinciarum Ponti, Galatiae, Cappadociae, Bithyniae & Asiae, eosque consentanee ad limites totidem prouinciarum Imperii romani compellasse, atque iam eo tempore Nicomediam Bithyniae, Caesaream Cappadociae, Amaseam Ponti, Ephesum Asiae, Ancyram Galatiae prae ceteris prouinciarum vrbibus primatu metropolitico praefulsisse. Afferunt *secundo*, Paulum scripsisse suas epistolas ad Ephesios (e), ad Corinthios, ad Thesalonicenses (f), quod Ephesus esset Asiae metropolis, Corinthus Achaiae, Thessalonica Macedoniae: relictum quoque Titum Cretae, cuius metropolis erat Gortyna, vt constituat Presbyteros per ciuitates (g) per quos ipse Paulus in eadem epistola Episcopos intellexit. Addunt *tertio*, hoc Apostolorum institutum non latuisse Tertullianum, qui (h) haereticos ad traditionem Ecclesiarum apostolicarum prouocans, ait: *proxima est tibi Achaia? habes Corinthum. Si non longe es a Macedonia, habes Philippos, habes Thessalonicenses. Si potes in Asiam tendere, habes Ephesum. Si autem Italiae adiaces, habes Romam.* Concludunt denique *quarto*, in synodo nicaena I. (i) Episcoporum super alios praeeminentiam ob antiquam consuetudinem fuisse confirmatam, &, quum de primordiis consuetudinis nihil occurrat in monumentis antenicaenis, iuxta probatissimam Augustini regulam (k): „quod vniuersa tenet Ecclesia, nec a Conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi auctoritate apostolica traditum rectissime creditur, „ ad apostolicam institutionem referendam esse. Sed haec ratiocinatio infirmo plane tibicine nititur: neque enim ex productis primo, secundo & tertio argumentis infer-

(c) Concord. Sacerd. & Imp. lib. I, cap. 7, & lib. VI. cap. 1. (d) I. Petri I. (e) vt notat Chrysostomus Commentar. in hanc epist. ad Ephes. (f) II. Cor. I. I. Thesal. 4. (g) Ep. ad Titum cap. 1. (h) Lib. de praescript. (i) Can. 6. (k) Lib. IV. contra Donatist. cap. ult.

fertur aliud, nisi in metropolibus maiores fuisse Ecclesias collectas, quarum opera Apostolorum epistolae & doctrinae reliquis minoribus Christianorum coetibus facile innotescere poterant. Episcopos, earumque Ecclesias ab his metropolibus compellare, fas aequumque erat. Qua autem consequutione, Episcoporum reliquorum subordinationem erga metropoleon Episcopos ab Apostolis iam institutam fuisse inferunt? non absimili forte, atque ea est, qua ex gymnasiis & scholis, quae a diuersis ciuitatibus diuersa nomina sortiuntur, statim subordinationem inter ipsa gymnasia inferre vellent. Porro si ipsam Ecclesiae infantiam respicere velimus, Tito, novos constituendi Episcopos, munus committi & potuisse & debuisse, temporum adiuncta exposcebant; eo autem ipso Titum metropolitica dignitatem totius insulae Cretae a Paulo nactum fuisse, nullus emunctioris paulo naris, vt credat, adduci poterit. Ad nodum quarti argumenti rescandum sufficient, quae mox subiungimus, sententiae nostrae superiori §. propositae momenta, quibus Ecclesiarum metropoliticarum & patriarchalium praecminentiam, ac ampliores Metropolitanarum ante Episcopos, & Patriarcharum ante Metropolitanas praerogatiuas soli instituto ecclesiastico tribuendas asserimus. Et primo quidem ex Concilii nicaeni I. canone VI, qui ex versione Dionysii Exigui sic sonat: *antiqua consuetudo seruetur per Aegyptum, Lybiam & Pentapolim; ita vt alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est. Similiter autem & apud Antiochiam, ceterasque prouincias suis priuilegia seruentur Ecclesiis. Illud autem generaliter clarum est, quod si quis praeter Metropolitanam sententiam fuerit factus Episcopus, hunc magna synodus definiuit Episcopum esse non oportere.* Me non monente, quilibet videt, in hoc canone originem Ecclesiarum metropoliticarum ac patriarchalium ex sola consuetudine, aut, vt alii vertunt, ex antiquis moribus repeti. Si enim institutum apostolicum in promptu fuisset, nonne Ecclesiae eminentiores eodem tutae fuissent? Qui opus fuisset, ad solos mores antiquos, plerumque obscuros & incertos recurrere, horumque confirmationem in Concilio vrgere? Ipsos autem hos mores aut consuetudinem antiquam, secundum quam Metropolitanorum ac Patriarcharum priuilegia seruari iubent

Patres nicaeni, non aliunde, quam ab Apostolis proficisci potuisse, nimia confidentia asserunt illi, qui traditionem, mores, & consuetudinem ab se inuicem discernere negligunt. Traditionis nomine venit ius *viua* primum legislatoris *voce* propositum ac dein quasi per manus ad posteros propagatum; pro diuersitate vero legislatoris, qui aut Christus Iesus ipsemet esse potest, aut Apostoli, aut Apostolorum successores Episcopi, traditio alia diuina, quae Christo; alia apostolica, quae Apostolis; ecclesiastica demum alia, quae Apostolorum successoribus Episcopis debet originem. Mores non sunt, nisi praxes *citra ullam obligationem*, deuotionis, pietatis, aut decori causa in Ecclesia assumtae. Diuturni mores *tacito vel praesumpto* Ecclesiae *consensu* approbati consuetudinem ecclesiasticam efficiunt. Iam quis Patrum, quos veluti custodes & depositarios traditionum veneramus, ante Concilium nicaenum conceptis verbis asseruit, Metropolitanarum aut Patriarcharum praeeminentiam *viuae voci* & expressae Christi aut Apostolorum institutioni innixam esse? Qua fronte porro consuetudinem ab Apostolis deriuabis, cuius initia nonnisi in fine saeculi II deprehendere licet? Hoc primum tempore amplificata re christiana Episcopi, etsi ex institutione sua iuribus inter se aequales essent, pro locorum tamen amplitudine aut dignitate Ecclesiarum alii aliis facti sunt eminentiores. Hoc tempore, vt obortae super religione & sacris lites sopirentur, ac disciplinae ecclesiasticae sua seruetur reuerentia, Concilia a plurium Ecclesiarum Episcopis habita sunt, in quibus vt vnum aliquem inter multos Episcoporum reliquorum Praesulem constitueret, eique certam potestatem ac priuilegia in vtilitatem publicam redundantia conferret, Ecclesiae necessarium visum est. Hoc tempore, decori aut pietatis causa praecipuus honos principalioribus quibusdam Ecclesiis habitus, atque inter ipsos Episcopos inaequalitas potestatis ecclesiasticae quoad exercitium introducta, sicque pedetentim, vt solet in iis, quae usu inuehuntur, Episcopus in metropoli prouinciae existens decori aut etiam pietatis erga Ecclesias ab Apostolis institutas causa, in metropolitam ecclesiasticum, & Episcopus in metropoli dioeceseos in Exarcham aut ad Petri memoriam habendam subin in Patriarcham euasit. Dum igitur
tur

tur diuinae aut apostolicae institutioni nec Patrum auctoritas, nec obseruantiae constans antiquitas patrocinentur, firma fixaque nobis inhaeret sententia, metropolitica ac exarchalem aut patriarchalem dignitates moribus sensim cum tacito Ecclesiae consensu introductas, ac demum etiam per Concilii nicaeni canonem VI firmatas fuisse. Eodem modo canone VII eiusdem Concilii, Episcopo Aeliae, id est, Hierosolymorum, ex antiqua consuetudine concessa fuit dignitas honoris, *metropoli propria dignitate seruata*. In synodo ephesina (l) Patres controuersiam inter Episcopum antiochenum & Episcopum Cypri decidentem prouocant ad *morem veterem*. Pariter dignitas metropolitana adiudicatur Episcopis, qui suam ciuitatem demonstrassent esse metropolim (m). Ipse denique Innocentius I (n) consultus, an diuisis imperiali iudicio prouinciis, vt duae metropoles fiant, sic duo metropolitani Episcopi numerari debeant? respondit, secundum pristinum prouinciarum morem metropolitanos Episcopos numerandos esse.

§. VIII.

De numero Sedium patriarchalium maiorum ante Concilium chalcedonense erectarum.

Dignitate patriarchali, quatenus tam honorem, quam iura comprehendit, ex instituto ecclesiastico iam ante Concilium chalcedonense *romanus, alexandrinus, & antiochenus* Episcopi gloriabantur. Enimuero trium horum praeceminentia & maior in ceteros Metropolitae auctoritas, sensim moribus introducta, &, quum ad saluandum ordinem plurimum conferret, per Conciliorum canones firmata est, §. praeced.

Qui in ambiguo cum *Salmasio* (o) ponunt, an tres dicti Praefules, Patriarchae fuerint, sibi persuasioni habent, canonem VI Concilii nicaeni I §. praec. allatum de solo iure metropolitico intelligi.

b 3

gen-

(l) Aet. VII (m) Can. II Conc. taurin. Can. IX Conc. antioch. Aet. IV, cet. Conc. chalced. (n) Ep. 13 ad Alexandrum antiochenum Episcopum.

(o) Epist. de regionib. & ecclesiis suburb. Item: Eucharistico pro aduentoria Sirmondi.

gendum esse, quum ex canone IV eiusdem Concilii ius ordinationum & eorum, quae in prouincia geruntur, Metropolitano competiisset; per canonem VI tanquam per exceptionem ius hoc Episcopo alexandrino ob antiquam consuetudinem vindicatum fuisse occasione schismatis Meletii, qui per Aegyptum, Lybiam & Pentapolim Episcopos, Presbyteros & Diaconos ordinare ausus fuerat. 2.do aiunt, non leuem esse auctoritatem Ruffini, qui, quum eodem, quo Concilium nicaenum celebratum est, seculo vixerit, scripseritque, nicaenorum Patrum mentem canonemque optime nosse poterat; iuxta Ruffini autem translationem antefati canonis VI, Episcopum alexandrinum & romanum quoad *ius metropolitum* comparari, adeo, vt, sicut romanus Episcopus in Ecclesiis suburbicariis, ita alexandrinus, in prouinciis Aegypti, Lybiae & Pentapolis Episcopos & Clericos ordinandi, ius habeat. 3.^{tio} ex citato canone nimium sequi autumant, videlicet, non tres tantum, sed sex fuisse Patriarchas, quum, quae romanae, alexandrinae & antiochenae Ecclesiis constituuntur iura, eadem & in caeteris prouinciis seruari iubeatur, quarum nomina edit canon II Concilii constantinopolitani I, asianam, ponticam, & thracicam nominans, quarumque etiam Constantinus M. (p) & Theodosius senior (q) meminerunt. Sed enim: *imo* gratis supponitur, nec villo argumento probatur, nec ex Concilii canonibus colligi potest, ius, ordinandi Episcopos & Clericos in Lybia & Pentapoli, *tempore nicaeni Concilii* alexandrino Episcopo competiisse, aut Meletium praetacto canonis VI Concilii nicaeni occasione fuisse, quum Meletius non solum ordinationes in Aegypto, Lybia & Pentapoli, sed & Eleuteropoli, Gazae & Aeliae in Palaestina factionis suae Episcopos ordinare tentauerit, pro more eorum, qui nouarum sectarum auctores sunt. Data tamen, non concessa aduersariorum hypothese minime dicere possunt, de iure metropolitico tantum hic agi: dum enim Concilium nicaenum quibusdam metropolibus in alias prouincias iura concedit, iura ista *proprie* metropolitana non sunt; Me- tropo-

(p) H. E. Euseb. lib. III de vita Constantini cap. 18. (q) Theodoret. lib. V, cap. 23.

tropolitanus' quippe vni tantum prouinciae praeest, Patriarcha toti dioecesi. Equidem Patriarchae nomen tunc nondum fuisse in vfu, libentissime fatemur, ius tamen se extendens super plures prouincias quibusdam Metropolitae iam competiisse, nemo inficias iuerit, siue hoc ius metropolitum, siue exarchicum, siue patriarchicum nuncupare placeat. 2do Ruffini translatio nobis minime officit, quum paulo infra de romani Patriarchatus limitibus ostensuri simus, prouincias suburbicarias dioecesi effecisse, neque vni Metropolitae paruisse, velut in rebus politicis non Praefecto Urbis, sed Vicario Urbis subditae fuerant. 3tio Praesules asianae, ponticae, & thracicae dioeceseon, antequam sedi constantinopolitanae addictae fuerunt, Exarchorum quidem nomine salutati reperiuntur, sed non tam re, quam dignitate, & prouinciarum amplitudine numeroque ab illis Exarchis discrepabant, qui posthac ad patriarchici nominis dignitatem ascenderunt. Ab his Patriarchis tres illi autocephali independentes erant in *ordinario* suarum dioeceseon regimine, eorum solummodo maiestatem, ac sedes patriarchales tanquam protothronos comiter venerantes.

§. IX.

De harum Sedium ratione.

Dum iam *caussa* adsignanda sit, ob quam potius romanae, alexandrinae & antiochenae Ecclesiis, quam aliis, dignitas patriarchalis alligata fuerit, sunt, qui eas sedes patriarchicas esse volunt, quas S. Petrus fundarat, romanam itaque sedem primam esse patriarchalem, quoniam ibi Petrus ad mortem vsque Episcopatum tenuit, alexandrinam secundam, quia nomine Petri a Marco eius discipulo & Euangelista fuit instituta, antiochenam tertiam, quod ibi sederit Petrus antequam Romam veniret, ibique nomen acceperit christiana religio. Sunt, qui patriarchalium sedium rationem ab vna politica ciuilium metropoleon dignitate deriuant, quarum normae etiam ecclesiasticae metropoles aptatae fuerint. Opinionem vero propiorem esse credinus illorum, qui
neutri

neutri opinioni allatae *seorsum* acceptae adstipulantes, vtramque amice coniungunt, atque dictos patriarchatus primaeuos tam ob *sacram*, quam ob *politicam* praerogatiuam ab Ecclesia institutos censent. Enimuero, etsi diui Petri memoria institutioni dignitatis patriarchalis non parum contulerit, atque ex Petri praesentia in Ecclesias per ipsummet, aut nomine ipsius institutas singularem praerogatiuam ac quandam velut particulam plenitudinis transfusam fuisse, pia eaque communi hominum aestimatione creditum fuerit; haec tamen sola ratio insufficiens videtur: cur enim Ecclesia hierosolymitana vsque ad Concilium chalcedonense ex numero patriarchalium exclusa, simplexque paroecia episcopalis mansit Caesareae metropoli Palestinae subdita & suffraganea? Cur antiochena ab ipso Petro gubernata in Concilio nicaeno postposita alexandrinae per S. Marcum institutae? Cur constantinopolitana alexandrinae & antiochenae a Patribus chalcedonensibus praelata, quam neutiquam a Petro fundatam nouerant? Itaque & politicam metropoleon praerogatiuam Ecclesiarum praecminentiae occasionem praebuisse, fateamur, oportet: quum enim Episcopi reliqui partim ex principali totius dioeceseos vrbe originem suam instructionemque peterent, partim ad illam urbem venirent, in suarum Ecclesiarum causis coram Praetore ciuili per vrbis principalis Episcopum patrocinium obtenturi, factum est, vt eidem Episcopo tam *pietatis* quam *decori* causa pedetentim varia in se iura tribuere didicerint, per Conciliorum postea canones corroborata.

ARTICVLVS II.

De Patriarchis Maioribus singillatim.

§. X.

De Patriarchatu romano.

Sedi romanae praeter Primatum in vniuersa Ecclesia, de quo nostrum non est, in praesentiarum differere, aliae adnexae sunt dignitates, *episcopalis*, *metropolitica*, & *patriarchalis*. Episcopatum

patum romanum a Petro fundatum, ac Petrum post 25 annos Romae martyrio coronatum, constanti ac perpetua *traditione* edocemur. Hanc nec *ratio temporum*, nec *muneris apostolici natura* falsitatis arguunt. Non *primum*: nondum enim euictum est, Petrum neque sub Claudio, neque sub Nerone potuisse Romae esse. Nec obest historiae veritati auctorum dissonantia circa *tempus*, vel alias *circumstantias*, quae rei substantiam minime adtingunt. Non *alterum*: alias nemo Apostolorum potuisset episcopali munere fungi, quod quam falsum sit, facile quisque videt. Certum enim omnibus fuit, Iacobum minorem fuisse hierosolymitanae Ecclesiae Episcopum praefectum, siue immediate a Christo, siue ab Apostolis. Neque id superfluum dici potest, vel apostolicae dignitati iniurium: quamvis enim Apostoli amplissima potestate polleant, qua vbique poterant Ecclesias fundare, Presbyteros ordinare, aliaque muneris episcopalis iura exercere, necessarium tamen duxere, aliquas Sedes & ipsi occupare, idque praesertim Petro faciendum erat, cuius successores Primatus praerogativam haereditare deberent. Neque primum vergente seculo IV in literis relatum asseri potest, Petrum Romae Episcopum, ibique mortuum esse; id enim iam literis consignarunt Clemens romanus (r), Ignatius Martyr (s), Papias hieropolitanus (t), Irenaeus (u), Dionysius corinthus (x), Clemens alexandrinus (y), Tertullianus (z), Origenes (a). Metropoliticae ac patriarchalis dignitatis originem supra ostendimus §§. VIII & IX.

§. XI.

Patriarchatum romanum Occidentis solidi *limites* iam initio complexum esse, sentiunt cum Petro de Marca (b) non pauci, innixi *imo* auctoritati Concilii arelatensis I a. 314 celebrati, in cuius epistola ad Sylvestrum romanum Pontificem legitur, ab isto *maiores dioeceses* teneri. 2do producant Basilium, qui Episcopum romanum appellat *Occidentalium coripbaeum* (c): Augustinum, qui vocat eundem

(r) in epist. I. ad Cor. (s) in epist. ad Rom. (t) apud Euseb. lib. II. H. E. cap. 15. (u) lib. III. aduersus haeres. cap. 1. (x) apud Euseb. H. E. lib. II. cap. 25. (y) ibid. cap. 15. (z) de Praescript. cap. 36. (a) apud Euseb. lib. II. H. E. cap. 15. (b) lib. I. de C. S. & I. cap. 5. (c) ep. 10.

dem *Ecclesiae occidentalis Praesidentem* (d): Hieronymum, qui trium Patriarchatum limites distinguens ait: *quid facient Orientis Ecclesiae, quid Aegypti, & Sedis apostolicae* (e)? Innocentium I, qui Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, insulasque interiacentes Patriarchatui romano accenset (f). 3tio prouocant ad Concilium chalcedonense, in quo Leo disserte *Patriarcha veteris & magnae Romae* dicitur (g), ad Iustinianum, qui inter orbis Patriarchas primo loco Patriarchae *Hispaniae & Romae* meminit (h); ad testimonia Graecorum Zonarae & Balsamonis, quorum ille memorat, obtinuisse morem, vt *Ecclesiae romanae Antistes occidentales prouincias regeret* (i). Verum fracta haec & infirma sunt admodum. In epistola synodica Arelatensium nec dioeceses in *strictiori* sensu, nec omnes intelligendae sunt. Basilius Occidentalium fastum incusans, minime in laudem romanum Episcopum Occidentalium antesignanum nuncupat, nec *solidi* Occidentis Patriarcham existimat. Augustinus romanum Episcopum inter Occidentis Episcopos dignitate primum, & quadam etiam potestate eminentiori, vtut non iure patriarchali strictè sumto gauisum fuisse, insinuare voluit: nec enim Afros, nec ceteros Occidentales extra prouincias suburbicarias degentes, iurisdictionem patriarchicam strictè sumtam agnouisse, paulo post demonstratum ibimus.

Hieronymus tres quidem praecipuas orbis dioeceses nominat, vt illarum auctoritate impugnata a Vigilantio disciplinam defendat; at quam late pateant, filet. Ex Innocentii epistola, velut antea ex Augustini testimonio, nil deducitur, nisi quod reliquae Occidentis Ecclesiae se ad romanam eminentiorem conformauerint, atque in Episcopo romano dignitatis atque cuiusdam etiam potestatis praerogatiuam suspexerint, etsi non in omnium rerum articulis. Concilium chalcedonense & Iustinianus, dum romanum Pontificem Patriarchae titulo nominant, Patriarchatus eiusdem limites nullo verbo designant. Graecorum denique auctoritas parui habenda, qui, quum scriberent tempore, quo dioeceses romani Patriarchae iam ad multas Occi-

(d) lib. I. contra Iulian. (e) in lib. aduersus Vigilantium. (f) in epist. I. ad Decentium Eugubinum. (g) Act. III. (h) Nouella 109. (i) in exposit. can. VI Concilii nicaeni.

Occidentis prouincias erant progressae, veterem disciplinam ex ea, quae sua aetate vigeat, metiri solebant. Marcae itaque, eumque sequentium rationibus non admodum conuictus subscribo sententiae eorum, qui cum Pinio (k) tenent, Patriarchatus romani limites synodi nicaenae I tempore non excessisse prouincias, quae Vicario *Vrbis* §. II parebant, & a Ruffino *suburbicariae* dictae sunt. Qui enim romanus Pontifex in *strictiori sensu* Patriarcha dici poterat in iis prouinciis, quarum Metropolitans non ordinabat, ex quibus synodos non cogeat, a quibus appellationes non recipiebat? Quod ad ordinationes spectat; haec fuit, teste Gelasio Papa (l), vetus Ecclesiae forma, *ut Episcopus in eadem regione Metropolitanus debeat ordinare, eundemque ipsum Metropolitanum, si humana morte transierit, comprouinciales Episcopi studeant ordinare.* Ita in Africa Episcopus carthaginensis totius dioeceseos Primas non a romano Pontifice, sed a vicinis ordinabatur Episcopis ab omni retro memoria, Augustino teste (m). In Gallia per can. 7 Concilii aurelianensis II Metropolitanus *a comprouincialibus in vnum congregatis*, & per can. 3 Concilii aurelianensis III *Metropolitanus omnibus, si fieri potest, comprouincialibus praesentibus, ordinari iubetur.* In Hispania per Concilium toletanum IV can. 10 decretum fuit, *ut Metropolitanus non nisi in ciuitate metropoli, comprouincialibus ibi conuenientibus ordinaretur.* In Vicariatu Italiae §. II, Antistitem mediolanensem a synodo Episcoporum Italiae ordinatum fuisse, constat ex ordinatione Ambrosii (n). Nec dicas, *inuitis & reclamantibus* romanis Pontificibus talia gesta fuisse; quid enim clarius, quid apertius est illo s. Leonis Papae effato (o): *non nobis ordinationes prouinciarum vestrarum defendimus, quod potest forsan Hilarius mentiri; sed vobis per vestram sollicitudinem vindicamus?* Siue autem per ordinationes intelligas impositionem manuum, siue Ecclesiarum administrationem & sollicitudinem, cuius praecipua pars est Episcoporum & Metropolitanorum constitutio, vis argumenti subsistit. Multominus credibile est, romanos Pontifices tunc temporis *vti noluisse* iure ordinationum, quod sibi competeat: quasi

c 2

vero

(k) De ant. Eccl. discip. differ. I. §. vlt. (l) in epist. ad Natalem. (m) in Breuiculo collationis diei tertiae c. 5. (n) apud Theodoret. hist. l. IV, c. 7. (o) Epist. 89 ad Episcopos viennenses.

vero romani Pontifices adeo dignitatis suae fuissent immemores, ut
 ius hoc eximium ab Episcopis per multa secula inuadi, & dissertis
 decretis impugnari passi forent. Porro synodum dioecesanam ex
solido Occidente a romano Patriarcha conuocatam fuisse, nullibi re-
 peries; siquando autem numerosior synodus ab eo conuocata fuerit,
 factum est non Patriarchatus, sed *Primatus* iure & auctoritate. De-
 nique nec ante receptos in Occidente *canones sardicenses* ex toto Oc-
 cidente ad romanum Pontificem adpellatum fuisse, perspicuum red-
 ditur ex Patrum africanorum constantia, qua romanis Pontificibus
 obstiterunt, quum ope canonum sardicensium sub nomine Concilii
 nicaeni I obiectorum appellationes ab africanis Conciliis ad romanam
 Sedem inducere conarentur. Illud quidem constat, euenisse iam
 olim, ut manifeste oppressi, & in Conciliis particularibus nefaria
 inimicorum factione damnati ad Papam, tanquam Primate[m] vniuer-
 salem, oppressorum defensorem, & canonum tutorem confuge-
 rint; appellationes tamen quasuis ad eum ceu Occidentis Patriar-
 cham fuisse delatas, nec ex ss. canonibus, nec ex consuetudine
 probari poterit. Quodsi vero ex haecenus dictis, solidum Occi-
 dentem tempore Concilii nicaeni I romano Patriarchatui adnexum
 fuisse, fidei historiae repugnet, quo tempore eundem ad Occiden-
 tis tractum exporrectum fuisse, asseri potest? Quanquam defini-
 tum tempus, velut in iis, quae usu inuehuntur, contingere solet,
 statui, haud necesse sit, verosimilius tamen videtur, ad initium
 seculi V in institutione Vicariorum Sedis apostolicae extensae ro-
 mani Patriarchae potestatis *fundamenta* posita esse. Constat ex So-
 crate (p) & Sozomeno (q) solidum Illyricum pertinuisse ad Occi-
 dentem, & romani Pontificis curam, non solum ob Principatum,
 quem in vniuersa Ecclesia obtinet, sed quod Patriarcha Occiden-
 tis diceretur. Secto demum Illyrico in orientale & occidentale,
 quum orientale ab Orientis Imperatoribus usurparetur, magna vi-
 gilantia opus erat, ne Patriarchatui romano haec quondam Occi-
 dentis dioecesis abstraheretur, & Patriarchatui constantinopolitano
 adiiceretur, quem Imperatores & Episcopi constantinopolitani sem-
 per latius extendere conabantur; quumque insuper expedire vide-
 retur,

(p) lib. II. cap. 16. (q) lib. III. cap. 9.

retur, Ecclesias Occidentis particulares arctiori cum Sede romana nexu colligere, Pontifices romani iura sua patriarchica Praefulibus prouincialibus demandare coeperunt, quos Vicarios Sedis apostolicae dixere. Primus huiusmodi Vicarius occurrit thessalonicensis per Illyricum, cuius Vicariatum Innocentius I a. 415 instituit, Bonifacius denique & Leo huius nominis primi magis ac magis constabiliuere. Eadem vicaria potestas a Zosimo a. 417 Episcopo arelatensi in Gallia mandata fuit, & successu temporis in Hispania hispalensi, in Germania moguntino, in plagis septentrionalibus hamburgensi, aliisque. Inde pedetentim patriarchica Sedis romanae dignitas & potestas in ceteris Occidentis prouinciis a Pontificibus exercita & tacito harum Ecclesiarum consensu agnita videtur.

Singulorum romanorum Patriarcharum nomen, patriam, aetatem, annos, characteres lege sis apud omnes passim historiae ecclesiasticae scriptores. A Petro ad haec usque tempora, in quibus Pius VI pie, sapienter, & feliciter regnat, numerari romanos Pontifices & Patriarchas 252, quorum 77 in fastis Sanctorum celebrantur, aduertit Berti (r).

§. XII.

Sedes romanorum Patriarcharum ab Ecclesiae cunabulis retenta fuit ciuitas romana usque ad Clementem V, qui gente Gallus, callide suadenti Philippo Pulchro obtemperans Sedem suam Roma Auenionem, mediam inter francicas ditiones transtulit a. 1305. Hunc imitati successores, plerique etiam Galli eadem in vrbe confederunt ad a. 1376, quo demum Romam rursus migrarunt (s).

§. XIII.

De Patriarchatu alexandrino.

Sequitur post romanum Patriarcham alexandrinus, si ordinem a C. nicaeno I obseruatum sequamur. Ecclesiam alexandrinam a Petro fundatam fuisse, ex antiquis *genuinis* documentis vix constabit.

c 3

Ean-

(r) in Breuiario hist. Eccl. indic. chronol. Il romanor. Pontificum. (s) Trithemius chron. hirsaug. p. 103.

Eandem a Marco Euangelista, fors Petri hortatu, erectam esse, fidem facit Eusebius (t).

Origo dignitatis patriarchalis eadem est, quae romanae §§. VIII. & IX. cur autem alexandrina Ecclesia secundas post romanam partes nacta sit, ostendimus §. IX.

§. XIV.

Somniant, qui totam Africam, prout tertia orbis pars est, Patriarchatui alexandrino tribuunt. Huius Patriarchatus prouincias Concilium nicaenum I. (u) nominat Aegyptum, Lybiam & Pentapolim. In synodo alexandrina a. 339 celebrata, hierosolymitana a. 350 connumerantur eadem prouinciae addita Thebaide, qua tamen Aegyptus superior intelligenda venit. S. Epiphanius (x) adiunxit Mareotides duas & Amoniacam; at vna tantum Mareote geographis nota est. Dein ex Athanasio (y) perspicuum est, Mareotidem fuisse agrum Alexandriae, ibique nec Episcopum, nec Chorepiscopum vnquam fuisse; Amoniaca autem fuit ciuitas Lybiae inferioris, vt constat ex notitia prouinciarum Hieroclis Grammatici.

§. XV.

Seriem Patriarcharum alexandrinorum referunt Sollerius (z), Berti (a), alii. Seculo IV Arianorum tempestas valide incubuit alexandrinae Ecclesiae, cui Alexander, Athanasius & Petrus non nisi inter maxima discrimina praefuere. Seculo V ad extinguendum nestoriana haeresis incendium permultum contulit Cyrillus alexandrinus, qui, quum Nestorium per 12 suos anathematismos ad palinodiam adigere nequibat, Coelestini I romani Pontificis nomine a. 431 Ephesi synodum celebrauit, in qua Nestorius damnatus & episcopatu deiectus est.

Saluus sic & immunis tunc mansit Patriarchatus alexandrinus ab haeresi nestoriana; at non ab eutichiana. Haec enim patronos in-

(t) H. E. lib. II, cap. 24. (u) Can. 6. (x) haeref. 68. (y) apolog. II.
(z) Act. Ss. Tom. V. Iunii. (a) in Breuiar. H. E.

inuenit Dioscorum Patriarcham Cyrilli successorem, & Chrysaphium supremum Imperii administrum, quorum ausu in eadem vrbe ephesina, in qua veritas triumpharat contra Nestorium, victa eadem ab Eutichianis cecidit, donec tandem in Concilio chalcedonensi a. 451 & Eutiches & Dioscorus damnati fuerint. Dioscoro succedere Patriarchae tam eutichiani ad praesens vsque tempus, quam catholici a Protherio vsque ad Ioannem Eleemosynarium, quo, relicta Alexandria breui Persis tradenda, in Cyprio defuncto, Georgius, Cyrus aliique labe monothelitica infecti Patriarchae sequuti sunt, donec Cosmus, qui ab Ichamo Calipha Ecclesiam patriarchalem alexandrinam ab a. 640 sub Saracenis ab Eutichianis possessam receperat, a. 743 abiecta Monothelitarum haeresi cum populo suo ad fidem orthodoxam reuersus fuerit. Verum a. 879 Michael II Patriarcham alexandrinum Photii schismati adhaesisse, constat ex ipsis Michaelis epistolis ad Imperatorem & Photium datis apud Fleurium (b).

§. XVI.

De Patriarchatu antiocheno.

Antiochenam Ecclesiam a Petro fundatam & toto septennio gubernatam, antequam Romam proficisceretur, fidem faciunt Eusebii chronicum, liber pontificalis, qui sub Anastasii Bibliothecarii nomine circumfertur, & Gregorius Magnus (c). Origo dignitatis patriarchalis communis est cum Patriarchatibus romano & alexandrino §. IX.

§. XVII.

Patriarchae antiocheno subiectus erat *Oriens*, cuius nomine veniunt prouinciae, quae Vicario dioeceseos orientalis suberant § V. Harum prouinciarum nomina quidem reticuit Concilium niceaenum I, nominatis tantum Patriarchae alexandrini prouinciis; in Concilio chalcedonensi autem (d) Ioannes Episcopus antiochenus

(b) Tom. XII, lib. 43, §. 15. (c) epist. ad Eulogium Episcopum alexandrinum. (d) Act. XIV.

nus Princeps *orientalis dioeceseos* vocatur: & apud Theodoretum (e) Flauiano Patriarchae antiocheno Principatus inter Episcopos *Orientis* tribuitur. Minime tamen sub *Orientis* significatu comprehenduntur dioeceses *asiana*, *pontica*, & *thracica*; harum enim cura propriis Episcopis seu Exarchis in Concilio constantinopolitano I (f) expresse commissa legitur; nec constat, Episcopum antiochenum cum constantinopolitano pro his dioecesibus tanquam pro suis dimicasse. Prouincia Cypri, cuius Episcopi a Metropolitano Constantiae, & Metropolita a synodo prouinciali ex antiqua consuetudine ordinabantur, tandem etiam declarata fuit *autocephala*, forte ob honorem s. Barnabae Apostoli, vti intelligi potest ex notitia Leonis Sapientis tempore Photii conscripta. Ast extra romanum Imperium erant etiam in *Oriente* Christianorum Ecclesiae, vt in Perside, Media, Parthia, Armenia maiori, Iberia & India, quae ad Patriarcham antiochenum spectabant, sub magnis Metropolitanis, quos sequior aetas *Catholicos* nuncupauit. Duo horum, videlicet Metropolita Persidis, qui christianos in tota Persia & magna India, & Metropolita Seleucia, qui Assyrios, Chaldaeos & Arabes christianos sub Persarum ditione positos regebant, iam ante Concilium nicaenum I Patriarchatui antiocheno accensebantur: etenim Ioannes Persidis Episcopus Concilio nicaeno I se subscripserat (g), Simeon vero Episcopus Seleucia sub Sapore Rege Persarum martyrio affectus est teste Sozomeno (h). Circa eiusdem Concilii nicaeni tempus duo alii emerferunt *Catholici*, Armeniae nimirum & Iberiae: quum enim Constantino Imperatore & Tiridate Rege s. Gregorius Illuminator Armenos, Iberos vero christiana quaedam ancilla, quam *Nune* Armeni vocant (i), ad Christi fidem adduxissent, vtrique genti Episcopus datus fuit, Armenis idem Gregorius Illuminator, Iberis vero Gregorius alter praedicti nepos (k). Praedicti hi *Catholici* (ne seleuciensi quidem excepto, quem ex romani Pontificis priuilegiis, ex canonibus nicaenis arabicis, aliisque fictis narrationibus, paris cum Patriarcha antiocheno au-

(e) Hist. lib. V, cap. 23. (f) Can. II. (g) Coll. Labb. Tom. I, pag. 227. (h) lib. II, cap. 9. (i) Galan. Concil. Eccl. armen. cum romana Tom. I, pag. 23. (k) cit. loco pag. 12 & 45.

auſtoritatis fuiſſe, gratis comminiſcuntur Neſtoriani) antiocheno Patriarchae ſuberant, vſque dum haereſin neſtorianam amplexi, vti ab Eccleſia catholica, ita ab antiocheno Patriarcha deficientes, Patriarcham ſibi conſtituerint, qui plenam & abſolutam in ipſos exerceret poteſtatem.

§. XVIII.

Seriem Patriarcharum antiochenorum exhibet Boſchius (1). Inter eos floruerunt plurimi ſanctitate conſpicui, Euodius, Ignatius, Hero, Theophilus, Serapion, Aſclepiades, Babylas, Philogonius, Euſtathius, Meletius, Flauianus, & alii, quorum memoria in ſacris ſactis reſcolitur. Sed occuparunt quoque praedictam Sedem Paulus ſamofatenus hoſtis indiuiduae Trinitatis acerrimus, plures Patriarchae Arianorum labe infecti, ac demum eutichianae haereſeos veneni quoddam temperamentum diſſeminarunt Petrus Fullo, ac praefertim Seuerus, a quo, ſicut in Eccleſia alexandrina a Dioſcoro, ita in antiochena Eutichianorum ſeu Iacobitarum ſecta ad haec vſque tempora perdurauit.

§. XIX.

De Patriarchatu conſtantinopolitano.

Byzantii Episcopatus nec a Petro Apoſtolo, vt quidam, nec ab Andrea Apoſtolo, vt alii volunt, fundatus fuit. Quod ad primum: nullis ex antiquis monumentis oſtendi poteſt, Petrum aliquando veniſſe Byzantium; etſi alia Petri itinera vſque ad eiuſdem Romae commorationem a ſ. Luca in actibus Apoſtolorum, & ab aliis ſcriptoribus veteribus deſcribantur. Agapetus Papa in literis Conſtantinopoli ſcriptis ad Petrum Patriarcham hieroſolymitanum de deſignatione Anthimi & ſubrogatione Mennae in Sede conſtantinopolitana, non de Eccleſia conſtantinopolitana tantum, ſed de orientali Eccleſia generatim loquitur. Quod ad ſecundum: Praefules Byzantii vſque ad Conſtantinum M. a quibusdam recentioribus referuntur quidem Andreas Apoſtolus, Stachys, vnus ex 70 Chriſti Diſcipulis, Onesi-mus, Polycarpus, Plutarchus, Sedecion,

(1) Aet. SS. Tom. IV. Iulii.

cion, Diogenes, Eleutherius, Felix, Polycarpus, Athenodorus, Euzoius, Laurentius, Alypius, Pertinax, Olympianus, Marcus, Cyrillianus, Castinus, Titus, Dometius, Probus; verum tota haec series ex quodam fabulatore Dorotheo aut alio anonymo sub nomine Dorothei Martyris hausta est, quae impostura ex ipso fragmento colligenda, quod duobus post Dorotheum, qui seculo IV martyrio coronatus est, seculis primum Philoxeno & Probo Consulibus prodiit. Hoc scripto, quod chronico paschali a Canguio a. 1680 euulgato insertum est, Dorotheo Martyri afficto decepti Nicephorus Patriarcha constantinopolitanus (*m*), Nicephorus Callistus (*n*) aliique recentiores Graeci & Latini, praedictorum fictitiorum Praesulum seriem texere solent. Dein, si tempore Eusebii (*o*) nulla Discipulorum Christi series extiterit, unde Pseudo-Dorotheus, cui Stachys vnus ex 70 discipulis est, eam accepit? Verosimilior itaque est sententia, quae Metrophanem facit primum Ecclesiae byzantinae Episcopum, tum quod chronicon alexandrinum, seu paschale, & Theophanes, seu quisquis est auctor forulorum, qui Patriarchatus continent, aliique manuscripti Graecorum catalogi, teste Carolo a s. Paulo (*p*) Metrophanem ponant Constantini M. synchronum, tum quod Eusebius alias multarum Ecclesiarum Episcopos recensens, nusquam mentionem facit Episcopi byzantini, nisi lib. III de vita Constantini cap. 7. Illos tres autem, Philadelphium, Eugenium & Ruffinum, quos Cedrenus (*q*) & Simeon Logotheta (*r*) Metrophani anteponunt, suspicati licet, vice heracleensis Exarchi, cui ciuitas byzantina suberat, Byzantii curam Christianorum subiisse, atque inde per errorem Episcopos vocatos, quum proprie Chorepiscopi dicendi fuerint.

§. XX.

Quum Byzantium a Constantino M. sedes Imperatorum, ac Romae veteris aemula, totius Orientis caput constitueretur, ac Con-

(*m*) in Chronographia compendiaria. (*n*) Tom. I. H. E. lib. 8. cap. 6. (*o*) lib. I. H. E. cap. 12. (*p*) in Geographia sacra Amstelodami a. 1704 recusa. (*q*) in Comp. hist. Tom. I. (*r*) in Chronico manuscripto.

Constantinopolis vocaretur, coepit Ecclesia constantinopolitana paulatim efferre caput adeo, vt iam in Concilio constantinopolitano I (s) Episcopo constantinopolitano *Primatus honoris* post romanum Episcopum, ac dein in Concilio chalcedonensi (t) etiam *iurisdictio* in trium autocephalarum dioeceseon, ponticae, asianae & thracicae Exarchos concederetur. Noui huius Patriarchae institutioni intercessit quidem Leo I. P. datis tam ad Marcianum Imperatorem, quam ad Anatolium Episcopum constantinopolitanum literis; atenim, etiamsi, quoad Marcianus superfuit, nihil roboris Canon 28 obtinuerit, successores Marciani & Anatolii decreto Leonis non paruerunt: Iustinianus Imperator enim (u) fanciuerat, beatissimum Archiepiscopum Constantinopoleos secundum habere locum post sanctam apostolicam senioris Romae sedem, aliis autem omnibus sedibus praeponi debere; Graeci etiam Antistites canones a Leone reiectos in Concilio trullano confirmarunt. Denique & in sequentibus Conciliis generalibus, secundo loco confedis Episcopi constantinopolitani, omnibusque iuribus patriarchicis per tres illas dioeceses perfuncti deprehenduntur. Quin & ipse postea Gregorius M. in epistolis, alique romani Pontifices eos in Patriarchis numerare haud detrectarunt.

§. XXI.

Nondum *limitibus* Ponti, Asiae & Thraciae contenta Patriarcharum constantinopolitanorum ambitio, Patriarchatus sui fines ulterius extendere voluit; adeo nullum neque finem, neque modum habere solet infana dominandi libido! Et quod ab Imperatoribus melioribus impetrare non poterant Patriarchae constantinopolitani, impetrarunt tamen ab Iconoclastis haereticis. Sic Leonis Isauri opera Illyricum, Epirum, Macedoniam, Achaiam, Dardaniam, Thessaliam, Euboeam, Cretam, Aegaei maris insulas, Siciliam, Calabriam, aliasque nobilissimas romanae dioeceseos provincias furripuere, quas Adrianus I in Concilio nicaeno II frustra repetiit, vnde postmodum de finibus regundis & repetundis graues

d 2

Ro-

(s) Can. 5. (t) Can. 28. (u) Nouella 131.

Romanos inter & Constantinopolitanos concertationes ortae, quas auxit concertatio de Bulgaria, quam quemadmodum ab initio agitata est, paucis complector, vt veritas nullis infuscata nebulis innotescat. Bulgarorum ad christianam fidem conuersio contigit sub Bogoride Rege a. 865 declinante, aut a. 866 ineunte (x). Bogorim, non Constantinopoli, sed in Bulgaria baptizatum ipsi Graeci confitentur, Curopalates, Cedrenus, Zonaras. Eodem anno Bogoris a Nicolao I P. petiit Pastores, qui reliquum populum bulgariensem baptismo carentem ad christianam fidem adducerent. Postulata perfecit Pontifex. Photius iam antea a Nicolao I diris deuotus postea primum litem de Bulgaria mouit, datis ad orientales Protothronos literis, corruptam a Pontifice romano orthodoxam Bulgarorum fidem garriens, & Presbyteros in Bulgariam mittens, qui Bulgariam ad constantinopolitanum Patriarchatum pertinere dicitarent. Michael Imperatore defuncto, Photio eiecto, & Ignatio Patriarcha restituto Basilius Imperator politicis rationibus impulsus Bulgariam constantinopolitanae Ecclesiae addixit, cui Patriarchae orientales, & ipse Ignatius constantinopolitanus sponte aut coacte morem gesserunt, pulsus e Bulgaria latinis, Michael Bulgarorum Rege fraudibus capto. Post obitum Ignatii Photius a Basilio Imperatore in Sedem constantinopolitanam restitutus & a Ioanne VIII Pontifice confirmatus ea conditione, vt Bulgaria Ecclesiae romanae redderetur, eandem tamen restitutionem ingratis impediuit. In Notitia Patriarchatum Nili Doxopatrii conscripta a. 1143 recensentur metropoles 65 & Archiepiscopatus 34 His artibus constantinopolitana Sedes tam extensos recepit limites.

§. XXII.

Seriem Patriarcharum constantinopolitanorum exhibet Cuperus (y). Hos inter eminere viri sanctitate & doctrina praeclarissimi, Gregorius Nazianz., Ioannes Chrysostomus, Flauianus, Germanus,

(x) Assemann. Kalend. Eccles. vniuers. Tom. III. (y) Aet. Ss. Tom. I. Augusti.

nus, Tharasius, Methodius, Ignatius, alii. Atuero habuit Sedes constantinopolitana homines perditissimos & haereticorum antesignanos, Eusebium nicomed., aliosque Arianos, Macedonium oppugnatorem diuinitatis Spiritus s., Nestorium haeresiarcham, Acacium, Flauitam, Timotheum, & Anthimum Eutichianorum fautores, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Theodorum Monothelitas, Anastasium, Constantinum, Nicetam, Theodotum, Antonium Iconoclastas, denique Photium schismatis diuturni ac perniciosi conflatores. Huius autem tam deplorandi schismatis causam non aliam assignat de Marca (z), quam contentionem, quae inter Pontifices romanos & orientalem Ecclesiam ob dioeceses malo modo usurpatae & romano Pontifici ablatae exarsit. Verum tanti mali causa potius a prorupta Photii audacia & perfidia, itemque a Bardae ac Gregorii syracusani nequitia repetenda est, si factorum seriem contemplemur. Ignatius Patriarcha constantinopolitanus Bardam Michaelis Imperatoris auunculum ac supremum in aula Satrapam, quod liberius viueret, ac dimissa vxore, nuru abuteretur, communionem arcuerat: Gregorium quoque Asbestam syracusanum Episcopum grauium criminum reum deposuerat. Bardas ira incensus Ignatium falso oblato maiestatis crimine oppressum in exilium depulit, & Gregorius fretus Bardae gratia, deposito Ignatio in conciliabulo nonnullorum Episcoporum aulicorum, Photium Bardae deuinctissimum, neophytum & laicum spatio dierum sex Episcopum & Patriarcham ordinauit. Quem quum romani Pontifices Nicolaus I & Hadrianus II lata depositionis sententia, anathemate ferirent, non modo paria illis reddidit, sed etiam publice vniuersam Ecclesiam romanam multorum errorum postulauit. Dein a. 869 celebratum est Concilium constantinopolitanum IV, generale VIII, in quo Photius eiusque fautores diris deuoti. Nihilominus Ignatio a. 877 denato a Basilio Imperatore Photius restitutus, & a Ioanne VIII romano Pontifice paci consulturo confirmatus ea conditione, si coram synodo cogenda, eorum quae in Ignatium & Nicolaum romanum Pontificem peccarat, veniam precaretur, simul-

d 3

simul-

(z) de Con. S. & I. lib. I, cap. I, §. 4.

simulque Bulgariam Sedi romanae restitueret. Verum Photius de-
 ceptis Pontificis romani Legatis, literis pontificiis truncatis, mu-
 tatis, interpolatis in conciliabulo a. 879 habito, Concilium gene-
 rale VIII praememoratum abrogavit, vocem *filioque*, ad explican-
 dam Spiritus s. processionem symbolo inclusam reiecit, memoriam
 Nicolai & Hadriani II Pontificum damnauit. Tandem Photius eti-
 am a Ioanne VIII romano Pontifice anathemate a Marino I & Ha-
 driano III, Stephano V repetito percussus, a Leone Imperatore
 Basilii filio, Episcopatu deiectus & in monasterium detrusus est.
 Sopita sic quidem erant dissidia sub Photio exorta, sed seculo XI
 renouata a Michael e Cerulario vniuersalis Ecclesiae Episcopi titu-
 lum inique ambiente, qui a. 1043 coepit voce scriptisque debac-
 chari in romanam Ecclesiam, obloquens praesertim aduersus eius
 Primatum, aduersus particulam *filioque* insertam symbolo, & ad-
 uersus vsum azymi in Eucharistia conficienda, & Leonis IX con-
 cordiam per Legatos suos frustra tentantis nomen e diptychis ab-
 radens, ac tandem etiam reliquos tres Patriarchas orientales in
 schismatis communionem machinis suis pertrahens. Porro Grae-
 corum animis a Latinis etiam per bellorum sacrorum occasio-
 nem & expugnatam post initia seculi XIII Constantinopolim ma-
 gis alienatis, nulla inter vtrosque reconciliationis spes affulsis-
 set, nisi post recuperatam eiusdem seculi a. 1261 a Graecis Con-
 stantinopolim, Turcae magis indies timendi ipsis incubuissent. Ita-
 que Michael Palaeologus Imperator graecus cum Gregorio X Pon-
 tifice feruentius concordiae opus vrgere coepit, Legatis ad Con-
 cilium lugdunense II missis, a quibus etiam in eodem Concilio
 a. 1274 eiuratum est schisma. Sed haec concordia brevis tempo-
 ris & auctoritatis erat; Michaelis enim a. 1283 defuncti filius An-
 dronicus, illico abiecta, quam patris metu induerat, larua, Grae-
 corum errores ciuitate denuo donauit. Turcarum autem conti-
 nuis quasi in Asia & Europa victoriis lasciuientium metu, noui
 a graecis Imperatoribus Andronico iuniore, Ioanne, Manuele,
 conatus vnionis suscepti sunt, qui demum sub Ioanne Palaeologo
 Manuelis filio successum habuere a. 1439 in Concilio florentino,
 antea ferrariensi. Verum Marco Metropolita ephesino, qui ro-
 mano

mano Pontifici subesse noluit, frontem obduratam aduersus Concilii florentini definitiones ostentante, & in patriam redeunte, schisma recrudit, & vehementius quidem tunc, quum Patriarchae alexandrinus, antiochenus & hierosolymitanus, qui per Legatos suos vnioni Florentiae subscripserant, a Marco aliisque schismaticis, mendaciis, calumniisque decepti, coacto Hierosolymis synedrio, synodum florentinam condemnabant execrabanturque. Ast paulo post a. 1453, vindice perfidiae & pertinaciae Deo, Constantinopolis, vrbs augustalis, noua Roma, tot Imperatorum per II & vltra secula superba sedes, & sic nobilissima Ecclesiae graecae pars in Othmanidarum potestatem venit, absque spe schismatis componendi, donec Deus placatus tyrannidis mahumedicae iugo liberare dignetur nobiles illas terras, in quibus hodie antiquae Ecclesiae orientalis vix angusta vestigia restant (a).

§. XXIII.

De Patriarchatu hierosolymitano.

Ecclesia hierosolymitana apud Christianos maximo semper in honore fuit. Eius administrationem ceteri Apostoli ante dispersionem Iacobo fratri Domini commisere, nihil de Primatu contendentes, vt inquit Eusebius (b).

§. XXIV.

Vrbe hierosolymitana per Titum & Vespasianum excisa, etiam haec Ecclesia caesareensi tanquam metropolitanae subfuit. Ab Aelio Adriano vrbs haec sub nomine Aeliae rursus aedificata non eodem quidem, vicino tamen in loco, atque a Constantino M. & Helena nouis splendoribus aucta fuit, eiusque Episcopus in Concilio nicaeno I (c) honoris quidem praerogatiua decoratus legitur, saluo tamen iure metropolitico caesareensis. In Concilio ephesino generali iam Iuuenalis Episcopus hierosolymitanus ipsum ius patriarchicum in Palaestina obtinere frustra tentauit, repugnantibus vna cum

(a) Cf. Binner apparat. erudit. Part. III. Item Berti Breviar. H. E. & Schroeck hist. Religion. (b) lib. II, cap. 1. (c) Can. VII.

cum Cyrillo alexandrino Legatis romanis. In latrocinio ephesino obtinuit sanctionem pragmaticam, qua tres Palaestinae, Arabia & duae Phoeniciae eius iuri patriarchico subiiciebantur; hac tamen sanctione pragmatica consensu Marciani Augusti abrogata, Iuuenalis hierosolymitanus & Maximus antiochenus ita concordi animo conuenerunt, vt hierosolymitano tres Palaestinae, & antiocheno Arabia & duae Phoeniciae cederent, quae conuentio & cum ea connexum ius patriarchicum dein in Concilio chalcedonensi (d) confirmatum fuit. Postea in notitia Nili doxopatrii numerantur sub Patriarchatu hierosolymitano metropoles 4.

§. XXV.

Seriem Patriarcharum hierosolymitanorum tradit Papebrochius (e). Hos inter sanctimonia clari sunt praeter Iacobum Apostolum Simeon, Zachaeus, Mathias, Marcus, Maximus, Cyrillus, Sophronius, alii. Eorum autem alii quidam Aarii & Origenis erroribus adhaeserant.

C A P V T III.

DE ALIIS PATRIARCHARVM SPECIEBV.S.

ARTICVLVS I.

In Occidente.

§. XXVI.

De Patriarcha aquileiensi:

In Patriarchatu Occidentis successu temporis alii quidam Patriarchae iuniores, *minores* dicti, inualuerunt. Cuius generis erant *aquileiensi* & *gradensi*. Gothorum Reges in Italia, vt claret ex epistola Athalarici Regis ad Ioannem Pontificem (f) suae ditionis Metropolitanos *Patriarchas* appellare solebant. Ita iam a 560 Paulinum Episcopum aquileiensem Patriarchae nomine effulsisse, testatum

(d) Aet. VII. (e) Aet. Ss. Tom. III Maii. (f) apud Cassiodorum lib. IX epistol.

tum facit Paulus Diaconus, qui Longobardorum historiam conscrip-
sit (g). Paulino, vt Longobardorum furori se subduceret, in insu-
lam Gradum confugienti successit Elias, post aliquot annos ab ex-
cidio Gothorum in schisma ob tria capitula excitum delapsus, eo-
que Patriarchae titulo delectatus. Occupata ab Imperatoribus grae-
cis Istriae & Venetiae parte maritima, Gradi Episcopus creatus est
a. 605 Candidianus, romanae communioni adiunctus: Patriarchae
autem aquileienses Gradi aliquamdiu commorantes ab ipsis Longo-
bardis Aquileiam reuocati. Sicque secto Episcopatu aquileiensi Lon-
gobardi schismaticum, & Imperatores ac Pontifices romani catho-
licum Gradi Patriarcham tuebantur. Resilientes postea a schismate
Patriarchae aquileienses, nuda antea Patriarchae appellatione de-
lectati, primatu honoris prae ceteris Italiae Metropolitae aucti sunt,
quod priuilegium Leo VIII concessit Rodoaldo aquileiensi a. 980,
in literis, quas refert Ioannes Candidus (h). Patriarchatus iste
aquileiensis etsi in austriacae Domus & Venetorum ditiones late
exporrigeretur, soli tamen Veneti, Patriarcham constituendi, ius
sibi vindicabant; indigne hoc ferentes Austriaci, ac causam ad Se-
dem apostolicam deferentes, ne ius quidem, alternis vicibus Pa-
triarcham constituendi, petitiu a Venetis impetrarunt. Tandem
suadente Cardinale Rezzonico (postea Clemente XIII Pontifice) in-
ter vtramque partem litigantem conuentio facta est, vt Patriarchae
aquileiensis nomen & dignitas penitus extingueretur, Cardinali Del-
phino, quoad viueret, Patriarchae titulo relicto; loco Patriarcha-
tus autem erigerentur duo Archiepiscopatus, alter Görizii in au-
striaca, alter Vtinae in veneta ditioe, ad görizensem Archidux
austriacus, ad vtinensem Respublica veneta nominaret. Ita con-
trouersia a. 1751 sub Benedicto XIV composita, & Patriarchatus
aquileiensis penitus suppressus est.

§. XXVII.
gradensi:

Episcopus gradensis quoque a. 1050 a Leone IX (i) titulo Patri-
archae ornatus, & iurisdictione in Metropolitam iaderensem
in-

(g) lib. II, cap. 8. (h) lib. IV commentar. aquileiens. (i) epist. II.

instructus erat, vt ex epistola Innocentii III ad Venetos data patet; Pallium tamen subiectis Episcopis conferre nequibat, quod folis Patriarchis *maioribus* competiit.

§. XXVIII.

veneto :

Reperto Venetiis corpore s. Marci Euangelistae cogitatum de translatione Patriarchatus gradensis in urbem venetam. Motus dein Laurentii Iustiniani Venetiarum Episcopi sanctitate & mira doctrinae vbertate, Nicolaus V romanus Pontifex Patriarchatum gradensem Venetias transtulit (k). Hodiernus Patriarcha est Fredericus Maria Gioanelli, creatus 20 Maii 1776.

§. XXIX.

lusitano :

Adinstar Patriarchae Venetorum Archiepiscopus *vlyssiponenfis* a Clemente XI, Patriarchae titulo decoratus est, vti legitur in eiusdem Pontificis constitutione, quae incipit: *In supremo Apostolatus*. Huic praerogatiuae praedictus Pontifex alteram addidit, statuens, vt ad Patriarcham vlyssiponensem peculiari iure pertineret, sacro oleo lusitanum Regem in brachio inungere, velut colligitur ex apostolicis eiusdem Clementis literis: *Sacrofancti Apostolatus* (l). Hodiernus Patriarcha est Eminentissimus Cardinalis Iosephus Franciscus de Mendoza, creatus 10 Martii 1788.

§. XXX.

indico :

Is qui munere Capellani maioris apud Catholicum Regem fungitur, quique etiam eiusdem est magnus Eleemosynarius, Patriarchae *Indiarum* titulo insignitur. Quamuis vero in Indiis occidentalibus maris oceani, quarum Patriarcha is appellatur, complures Episcopi sint (m), & catholica Religio vigeat, floreatque; quum tamen

(k) Bolland. in vita s. Laurent. Iustin. cap. 8. (l) Benedict. XIV de syn. dioeces lib. XIII, cap. 7, §. 8. (m) vid. Cracas Notiz. roman. per l'anno 1791.

tamen nulla ibidem existat Ecclesia patriarchalis, nec vllum huiusmodi Ecclesiae Capitulum, non potest is ad titulum sui Patriarchatus episcopalem consecrationem suscipere, aut Pallium petere, neque iurisdictionem siue voluntariam siue contentiosam in Indiarum aut Hispaniarum regionibus exercere, nec ad ipsas quidem Indias se conferre, sine expressa licentia romani Pontificis. Quare ipsius patriarchalis dignitas ad merum redigitur honoris titulum, ex quo nullum residentiae onus exsurgit. Vt autem episcopali characterem non careat, aliqua ipsi Ecclesia in partibus Infidelium sita, confertur in titulum, cuius ratione sacrae Consecrationis munus eidem impenditur (*n*). Hodiernus Patriarcha Indiarum est Antonius de Sentmanat, creatus 25 Augusti, 1784.

ARTICVLVS II.

In Oriente.

§. XXXI.

Christiani orientales abhinc 1200 annis in varias sectas discesserunt, quarum vnaquaeque proprios habet Patriarchas. Exordium fit a Patriarchis seu Catholicis Nestorianorum.

De Nestorianis.

Ex quo Nestoriani ab Ecclesia catholica & antiocheni Patriarchae obedientia auulsi sunt, § XVII Babaeus chaldaeorum Metropolitanus in ordine vigesimus quartus a. 498 Sedem seleuciensem occupans, labe nestoriana infectus, se ipsum Catholicum seu Patriarcham appellauit. Post annum 500, quum Nestorianorum Antistites seleucienses Perfidis etiam Metropolitanam § XVII ditioni suae subiicere aggredierentur, diu Persarum Metropolitanae cum seleuciensibus altercati sunt. Anno demum 1580 Simeon Denha ab Elia Patriarcha nestoriano secedens, antiquam Persarum Metropolitanarum dignitatem, seleuciensium Catholicorum aemulam restituit, quam eius successores ad hanc diem factam tectamque conseruant.

e 2

§. XXXII.

(*n*) vid. Acta Consist. rom. secret. de a. 1734, 20 Maii.

§. XXXII.

Seriem Catholicorum seu Patriarcharum Chaldaeorum & Nestorianorum tradit Iosephus Aloysius Assemannus (o). Ex quibus plures ad orthodoxam fidem reuersi sunt, Sabar - Iesu, Iabellaha, Ioannes Sulaka, Ebediesus, Ahatalla, Simeon Denha, & tres alii Simeones, Eliae duo, quinque Iosephi, quorum vltimus creatus Patriarcha 24 Martii 1760 (p).

§. XXXIII.

Vera Patriarcharum Nestorianorum *Sedes* ac titulus antiquissimus erat Seleucia & Ctesiphon (antea Babylon), quae duae vrbes coniunctae adeo erant, vt fluminis tantum intercurfu dirimerentur. Bagdado pro exhaustis Seleucia & Ctesiphonte aedificato ab Almanfore Calipha ad seculum VIII, Bagdadum, & dein Mosul vrbs facta ampla cis Tigrim intra Mesopotamiam posita, Sedes patriarchales effectae sunt. Ita Patriarchae Nestorianorum modo Babylonici, modo Bagdadensis, modo Mosulani titulus adhaesit. Hodiedum Patriarchae Nestorianorum Turciae asiaticae, assumpto nomine Eliae, in vrbe Mosul; Patriarchae Nestorianorum Persiae, adoptato nomine Simeonis, in Ormia Persidis ciuitate (q); & Patriarchae orthodoxi, Iosephi dicti, quum Mosuli apud Nestorianos sedem figere nequuerant, Amidae commorantur.

§. XXXIV.

Notitiam Ecclesiarum Patriarchis Nestorianorum subiectarum hauries ex Assemanni Bibliotheca orientali, & dissertatione Stephani Borgia sacrae Congregationis de propaganda fide Secretarii. Denique ex recentiori iure Nestorianorum, priuilegia Metropolitae omnia corruerunt, eodemque titulo Episcopi & Metropolitae ornati sunt, a solo ordinationis tempore praeeminentiam suam metientes.

§. XXXV.

(o) in praefat. Comment. de Cathol. Nestorian. indice I. (p) vid. Cracas Notiz. rom per l' anno 1791. (q) Vtrum hodie, ad instar Simeonum primorum orthodoxam fidem teneant, mihi non constat; saltem in numero Patriarcharum apud Cracam cit. ormiensem non legi.

§. XXXV.

De Monophysitis seu Iacobitis
in Syria:

Monophysitarum (vnius in Christo Domino naturae assertorum) parens Eutiches fuit Archimandrita. Hanc haeresin Barsumas Archimandrita, a Concilio chalcedonensi damnatus, in Syriam, ex qua Syrorum monachorum nomine missus erat, reuersus, primus popularibus suis propinauit, Seuerus Patriarcha antiochenus stabi- liuit, ac Iacobus quidam Zanzalus seu Baradaeus ita promulgauit, vt Monophysitae ab eodem *Iacobitae* dicti sint, ac proprios sibi Pa- triarchas constituere coeperint.

§. XXXVI.

Seriem Patriarcharum Iacobitarum a Seuero vsque ad praesens se- culum refert Boschius (r). Ab a. 1493 omnes Patriarchae Ia- cobitarum vocantur Ignatii. Postquam christianus Oriens tyranni- di Barbarorum succubuit, electus Iacobitarum Patriarcha ab infi- deli Principe diploma postulare coepit, quo in dignitate confirma- retur, quae consuetudo in praesentem diem obseruata, in legem transiit. Maphriano, cuius quidem dignitas patriarchali minor, au- ctoritas tamen in subiectos sibi Episcopos eadem fuit, ac Patriar- chae in suos, hodie praeter speciosum titulum remansit nihil. Me- tropolitae quoque cum Episcopis secundum ordinationis tempus computantur.

§. XXXVII.

Sedes Patriarcharum Iacobitarum antiquorum incerta fuit. Quum enim vtroque iure tanquam haeretici vrbe Antiochia, in qua orthodoxi sedem habebant, exigerentur, per Syriae, ac Mesopotamiae vrbes, vicos & monasteria vagari cogeantur. Ab a. 1166 in monasterio f. Ananiae prope Marden, vel in Marde, vel Amidae, vel Alepi habitare soliti sunt. Hodie sedent in Monasterio f. Matthaei prope Mosul (s). Orthodoxus autem Syrorum Patriarcha hodiernus voca- tur Ignatius Michael Giarue, creatus 15 Decembris 1783.

e 3

§. XXXVIII.

(r) Aët. Ss. c. loc. (s) Vid. Kleinsorgs Ubriss der Geographie im Verlage zu Salzburg.

§. XXXVIII.

Notitiam Ecclesiarum Patriarchae Syrorum Iacobitarum subditarum praebet Assermannus in Bibliotheca orientali, ex qua colligitur, in Palaestina, Phoenicia, Syria, Cilicia, Armenia, Capadocia, Phrygia, Asia, Mesopotamia, Assyria, Arabia, Perside, Chorosana & Segestana Episcopatus Iacobitarum extitisse.

§. XXXIX.

in Armenia:

Armenos a s. Gregorio Illuminatore ad fidem christianam conuersos, post Concilium chalcedonense Barsumas, Samuel, & Iacobus Zanzalus, Syri ad Monophysitarum haeresin traducere coeperunt, teste Gregorio Abulpharagio in suo chronico syriaco. Id certum est, Cabade & Chosroë Regibus Persarum instigantibus Armenos eutichianismum publice professos esse a. 536 in conciliabulo theuinenfi, Patriarchatum gerente Nierfese ascdarachenfi. Sub Abrahamo Nierfesis post Ioannem Capiieghinum & Moysen successore Iberi & Colchi ab Armenis diuisi, Concilium chalcedonense susceperunt, auctore Cyrino Iberorum & Colchorum Patriarcha. Id quoque sub Iesere seu Esdra Patriarcha Armenorum a. 632 euenerat; verum a Ioanne Ozinensi a. 727 in Concilio manaschier-
tensi haeresis restaurata, a Zacharia a. 864 iterum abiurata, alternantibus diu catholicis cum haereticis Patriarchis. Et, quum Armenorum vnio ab Eugenio IV post Graecorum a Concilio florentino discessum a. 1439 peracta fuerit, multi subdubitant, an iam tunc omnes Armeni nouae concordiae assensi sint. Nam Fleurii continuator memorat (t), sub Pii IV Pootificatu, Armenorum Patriarcham, quem Abidiehu Salacae successorem fuisse dicunt, Ecclesiae romanae fidem palam professum fuisse in epistola a. 1563, prima Aprilis ad Pontificem data Ethemiazim, vulgo, Trecclesiis prope Eriuan Armeniae urbem, quae Persarum Regis imperio obnoxia erat. Item a Clemente IX Iacobum Patriarcham maioris Armeniae, qui Primatum quidem romani Pontificis agnoscebat, errores tamen alios
ab

(t) Tom. XLVII, lib. 167, §. 92.

ab ipsis Armenis in Concilio florentino damnatos retinebat, ad famam romanae Ecclesiae doctrinam pertractum fuisse, scribit Asse-mannus (u). Hodie Armeni habent Patriarcham in Ethemiazim, prope Eriuan, alium Sandassar in Schirwan (x), qui ab orthodoxa religione iterum deflexisse videntur; vnicus enim orthodoxus Patriarcha Armeniae minoris atque Ciliciae refertur Gregorius sub nomine Petri V creatus 15 Septembris 1788 (y). Seriem Patriarcharum armenorum exhibet P. Iacobus Villotte S. I. in dictionario latino-armeno edito Romae a. 1714.

§. XL.

in Aegypto:

Monophysitarum primipilum in Aegypto Dioscorum Patriarcham diximus §. XV. Monophysitis aegyptiacis & aethiopicis nomen *Cophthorum*, Coptitarum, adhaerere coepit. Vnde autem & quo tempore? Ab vrbe Cophto censent alii, alii ab ipso Aegypti nomine, prima scilicet syllaba truncata, quare dicti quondam sint Gyptii, qui Aegyptii. At cum Sollerio (z) obseruamus, Cophthorum nomen minime omnibus Aegyptiis commune fuisse, sed solis tributum Monophysitis aegyptiis a Saracenis, vt hi Monophysitas aegyptios discernent tum a Mahometanis, tum a Melchitis in Aegypto: nullibi enim ante Saracenorum ingressum in Aegyptum Monophysitas aegyptios Cophthorum nomine appellatos reperimus. Elmacinus autem (a) prolepsi vsus videtur. Patriarcha Cophthorum, quem alexandrinum vocant, habitat Caira, Aegypti vrbe metropoli. Penes eundem solum est, Metropolitam Aethiopiae, reliquosque per totam Aegyptum Episcopos solo suo arbitratu constituere. Ad patriarchalem dignitatem nullus prouehitur, nisi continentiam professus, virginitatem perpetuo seruauerit: heinc plerumque monachi eorum e solitudine auulsi in Sede patriarchali collocantur. Inter Metropolitam & Episcopos eam statuunt differentiam, vt illos, non secus ac Patriarcham, virgines, hos autem viduos saltem esse oporteat.

Secun-

(u) Biblioth. Iur. orient. lib. V in praefat. (x) Kleinsorg Ubriff einer Geographie. (y) Notiz. rom. per l' anno 1791. (z) Supra cit. loc. (a) in hist. sarac.

Secundum a Patriarcha locum is obtinet, quem Patriarcham hierosolymitanum dicunt, vtut titularis sit, & proprie Episcopus cairensis dici debeat. Ad fs. ordines nullus admittitur, nisi qui arte aut opificio vitam alere possit: vnde doctissimi censentur, si legere & scribere arabice possint. Episcopi in proprium & Patriarchae necessarium vitae subsidium a populo decimas colligere solent. Ex decreto *unionis* Iacobitarum in sessione Concilii florentini post discessum Graecorum quarta, quod incipit: *Cantate Domino*, patescit, Ioannem Cophtorum Patriarcham a. 1441, per Andream Abbatem se Eugenio IV P. subiecisse; ast Cophtos iterum a catholica religione deflexisse, colligi potest ex eo, quod Gabriel Patriarcha Cophtorum a. 1596 per Legatos suos Clementi VIII verae fidei professionem submiserit. Verum inconstantes Cophtos, vel ob innatum, quo contra Francos seu Occidentales feruntur, odium, vel ob supinam huius gentis ignorantiam, vel ob summam pauperiem, quae facit, vt modo huic, modo alteri credant, denuo relapsos, dolendo referimus, ex quibus, quum plures tam ecclesiastici, quam seculares, veritatis lumine illustrati reperirentur, Antistitibus eorum in heresi aut schismate obstinatis manentibus, Benedictus XIV a. 1741 Athanasium Episcopum hierosolymitanum ritus Cophtorum, ab aliorum Antistitum erroribus immunem, super omnibus & singulis Christi fidelibus ritus cophtici, tam in superiori inferiorique Aegypto, quam alibi commorantibus Praesidem cum facultatibus specialiter adsignatis constituit (b).

§. XLI.

in Aethiopia seu Abyssinia.

Aethiopes a Frumentio primo eorum Episcopo christianae fidei notitia plenius imbutos tempore s. Athanasii Patriarchae alexandrini, Patriarcha quoque alexandrinus Theodosius per Episcopos in Aethiopiam missos monophysismo infecit. Ab a. 851 Patriarcham Abyssinorum, qui Abuma vocatur, a Patriarcha alexandrino Cophtorum constitutum & confirmatum, refertur in chronico alexandrino.

Anno

(b) Constit. XXV. Bened. XIV, Tom. XVI Bull. rom.

Anno 1441 Nicodemus Abbas Aethiopum Hierosolymis degentium, & Constantinus Imperator datis ad Eugenium IV literis unionem cum romana Ecclesia, a qua non ob perfidiam, sed locorum distantiam potius discesserint, efflagitantes obtinere. Verum Abyssinia postea iterum Patriarchae & monachorum schismaticorum opera cophticae haeresis tenebris inuoluta est, & dum a. 1713 Iastos Aethiopiae Rex erga Catholicos fidemque catholicam propensissimus PP. Liberatum Weis, Michaellem Pium de Zerbe, & Samuelem a Biumo O. s. Francisci a romano Pontifice submissos in metropoli sua Guethar exceperat, non sine magna vberrimae messis spe, & catholicae religionis propagandae augurio, a furente & tumultuante populo, cui sacra Catholicorum tanquam idololatria depingebantur, Missionarii a. 1716 lapidibus obruti periere, & ipse Rex, horum innocentiam vindicare satagens, folio deturbatus est (c).

§. XLII.

De Melchitis.

Melchitarum nomine veniunt Graeci syri, Patriarchae graeco antiocheno; & Graeci aegyptii, Patriarchae graeco alexandrino subiecti. Censent quidam occasione belli, inter Mardaitas & alios Syros sub Iustiniano Imperatore gesti audri coepisse nomina Mardaitarum & Melchitarum, atque Mardaitas, qui Ioannem Maronem sequuti sunt, *Maronitas*; qui vero Imperatoribus & Ducibus monothelitis obtemperarunt, *Melchitas*, id est, imperiales aus regios vocatos fuisse. Nobis autem probabilius est, haec nomina non a religione, sed a factione ciuili *primitus* orta esse, licet diu postea vnaquaeque gens religione, ritu & pastoribus distincta euaserit. De Melchitis altum silentium in operibus Patrum IV, V, VI, VII, VIII, IX seculorum: altum in historiis Procopii, Euagrii, Theophanis, Cedreni, Zonarae, Theophylacti cet. Patriarchae Melchitarum antiochenus & alexandrinus ab initio orthodoxi, dein haeretici Monothelitae, ac tandem schismatici, in Concilio florentino vti ceteri Graeci cum Ecclesia romana vniti, paulo post a Marco ephesino seducti, in prioris schismatis tenebras lapsi

(c) Fleurii contin. Tom. LXIX, lib. 218, §. 72.

lapſi ſunt, nec reſiſcentiae lux vlla affulſit, niſi labente ſeculo XVII, ad quam iter primo ſtrauit Euthymius Melchita Tyri & Si-
donis Archiepiſcopus: deinde Athanaſius Patriarcha, quique ei pri-
mus ſucceſſit Cyrillus, tranſmiſſa ad Sedem apoſtolicam fidei pro-
feſſione, & electione ibi confirmata, Pallio etiam a Benedicſto XIV
exornatus, a decem Epiſcopis vt legitimus Patriarcha agnoſceba-
tur. Ita in hiſce Melchitis vere orthodoxis venerabiles *antiochenae*
Eccleſiae reliquiae, iam pridem conſepultae, reuiuifcunt (*d*). Ho-
diernus Patriarcha Graecorum Melchitarum orthodoxus vocatur
Athanaſius, creatus 30 Martii 1789 (*e*). Seriem Patriarcharum
Melchitarum tam antiochenorum, quam alexandrinorum exhibent
Fleurius (*f*), & Hagiographi antwerpienſes.

§. XLIII.

De Maronitis.

Syros montis Libani incolas, qui Mardaitae ac poſtea Maronitae
appellati ſunt, orthodoxam fidem integram ſemper illibatamque
coluiſſe, ex antiquis & recentioribus documentis edocemur. Tan-
tundem autem eſſe Maronitas ac Monothelitas, ab aeuo exortae
haereſis monotheliticae nullus Patrum, ſcriptorum nullus, nulla
aſſeruit ſynodus, ſed primus Eutichius alexandrinus a. 932, tomo
ſecundo annalium ſuorum fabulatus eſt, quam fabulam tanquam del-
phicum oraculum amplexus Guilielmus Tyrius ceteris recentioribus
ſcriptoribus venditauit. Enimuero Libaniotae iſti, ſiue a Marone
Abbate, ſiue a Ioanne Marone primo eorum Patriarcha vocentur
Maronitae, nec ab illo, nec ab iſto monotheliſmum hauſerunt.
Ille enim ſanctiſſimus Abbas, cui Apameenſes monaſterium exſtru-
xere, duobus ſeculis aut vltra, monotheliſmi tempora anteceſſit,
teſte Theodoreto, qui Maronis vitam conſcripſit (*g*); nemo autem
vnus, qui eccleſiaſticae hſtoriae limen attigit, ignorat, haereſin
Monothelitarum primum ſub Heraclio Imperatore authoribus Ser-
gio conſtantinopolitano, Cyro alexandrino, Theodoro pharanitano
emer-

(*d*) Conſt. XCII Bened. XIV, l. c. (*e*) Notiz. rom. cit. (*f*) Hiſt. E.
Tom. XX, XL in tabellis chronol. (*g*) Hiſt. Rcl. cap. XVI, XXI,
XXIV, XXX.

emerfisse, vti docent acta fynodi generalis VI, Sophronius, Damascenus, Theophanes, Zonaras, ceteri. Etsi dein Ioannes Maro Patriarcha monothelismi tempora subsequutus fuerit, nulla tamen Maronis mentio vnquam facta est in sacris & profanis monumentis a VI vsque ad X seculum, quamuis accuratissima a Patribus inquisitio facta fuerit in omnes & singulos monothelismi auctores aut assecclas. Successu temporis, quum Pius IV in epistola ad Moysen Patriarcham Maronitarum, post laudatam integram Maronitarum fidem, hortaretur, vt Patriarchae electionis confirmationem petentes, simul professionem fidei mitterent ab eodem Pio editam, velut antea etiam a Maronitis Innocentio III missa erat, suspicio solido carens fundamento quibusdam insedit, Maronitas antea ab Ecclesia romana auulsos, ad eiusdem gremium reuersos fuisse. Male quoque Elianus a Gregorio XIII tanquam Legatus ad Maronitas missus, eorum ritus, antequam latino ritui adhaererent, tanquam erroneos & haereticos traduxit; id quod non fecisset, si antiqua Orientalium ritualia solertius euoluisset. Postquam igitur Syri & Phoenicii sub vno eodemque Patriarchatu antiocheno constituti, ad annum circiter 622 in duas ciuiles factiones scissi sunt §. praeced., vt Imperatori constantinopolitano obtemperantes *Melchitae*, illi autem, qui Imperatoris iugo excusso, proprios duces sibi creauerant, *Mardaitae* dicerentur, hi Theophane communi vtriusque gentis Patriarcha defuncto Ioannem e celebri s. Maronis ad Orontem fluuium posito monasterio Patriarcham proprium sibi elegerunt, cui licet titulus patriarchalis Antiochiae, adprobante Sede romana fuerit concessus; quum tamen Antiochiae propter alienigenas residere nequiuisset, in monte Libano Sedes patriarchalis collocata fuit. Seriem Patriarcharum Maronitarum, videsis in Bibliotheca orientali Assemanni, qui etiam scribit, ab a. 681, quo Ioannes Maro primus Patriarcha in coenobio s. Maronis sedit, pro locorum temporumque opportunitate, sedem patriarchalem fuisse mutatam. Ab a. 1411 vsque ad praesentem diem Patriarchae Maronitarum sedent in coenobio s. Mariae de Kannubio in monte Libano. Hodiernus Patriarcha est Petrus Stefani, creatus 6 Iunii 1766.

 §. XLIV.

De Graecis,

Hierarchia Graecorum, quamvis acerba iugo pressa, & omni prope splendore pristino exuta quatuor habet Patriarchas schismaticos, *constantinopolitanum*, *antiochenum*, *alexandrinum* (qui duo Melchitae vocantur § XLII) & *hierosolymitanum*. Patriarcha constantinopolitanus, quamvis propter amplitudinem prouinciarum sit ordine primus, ac Patriarcha oecumenicus, superbiae typho inflatus dici velit; est tamen miser seruus Magni Vizirii, qui eum, sicut & ceteros Patriarchas, pro libidine deponit, & alium plus pecuniae largientem in eius locum intrudit. Constantinopolitano Patriarchae alexandrinum, antiochenum, hierosolymitanum subiectos negat Binnerus (*b*), affirmat autem Kleinsorgius (*i*), praeter hos tres Patriarchas adhuc 70 Archiepiscopos & Metropolitas, plures adhuc Episcopos & Archimandritas constantinopolitano Patriarchae subesse.

§. XLV.

in Georgia & Russia.

Ad Graecos pertinent *Georgiani* & *Rutheni*. Georgiani inter pontum euxinum & mare caspium siti ab Alexandro VI quidem unionem cum romana Ecclesia petierunt & obtinuerunt, denuo autem abruperunt. Episcopum suum venerantur tanquam Patriarcham & autocephalum. Rutheni seu Russi velut plures aliae flauicae gentes seculo IX & sequentibus Christo nomen dederunt, eorumque Praelati vsque de a. 1146 in Concilio nationali Kiouiae habito se opposuere schismati per Michaellem Cerularium Patriarcham constantinopolitanum resuscitato. Tota denique gens per suos Legatos Innocentio Pontifici IV in Concilio generali lugdunensi I obedientiam professam est, quam tamen diu non praestitit, quum Alexander IV Innocentii IV successor in literis a. 1257 datis ad Danielelem Russiae Ducem, huic inobedientiam suam exprobrauerit, ac Episcopis olomucensi & vratislauenfi praeceperit, vt con-

(*b*) Appar. erud. Part. XII, cap. 14. (*i*) Ubriss der Geographie 1787.

contra illum censuras ecclesiasticas & profanae potestatis auxilium adhiberent. In Concilio florentino Isidorus S. R. E. Cardinalis ruthenus plurimum adlaborauit pro vnione reducenda; Graeci tamen schismatici constantinopolitani non solum inter populares, sed etiam apud Russos discordia concitata hos eo perduxerunt, vt, quum Isidorus decretum *unionis* promulgare conaretur, tanquam fidei proditor, qui Latinis eos vendiderit, a populo captus & in carcerem detrusus fuerit. Gregorius XIII, qui per Legatum suum Posseuinum, inter Poloniae Regem Stephanum Battorium & Moscouiae Ducem Ioannem Basilowitzium de Liuania belligerantes inducias ad decennium euicerat, in epistola ad praedictum Ducem Moscouiae, eundem ad romanae Ecclesiae fidem in Concilio florentino explanatam commouere, & Posseuinus post pactas inducias, errores Graecorum confutare, ac Ruthenos ad veram religionem reducere adnisi sunt. Haud diu post Michael kiouensis Metropoli-
lita consentientibus reliquis Episcopis ruthenis vnionem cum Sede apostolica decreuit, missis etiam duobus Episcopis ad Clementem VIII Pontificem, qui professionem fidei ab his Episcopis pro toto Clero rutheno suscepit; ast hi Episcopi in patriam reuersi tam Clerum, quam Russiae Proceres magis, quam vnquam, a Sedis apostolicae obsequio alienos experti sunt. Frustraneus quoque erat conatus Doctorum parisiensium Ecclesiam ruthenicam confo-
ciare studentium; etsi enim Petrus I, dum a. 1717 Parisiis esset, Doctoribus Sorbonae pollicitus fuerit, se daturum operam, vt Russiae Magnae Ecclesia Graecorum schismati addicta, cum romana vnionem iniret, Russiae Episcopis contra nitentibus, res non est perfecta. Rutheni a. 1589 distinctum a Patriarcha constantinopolitano Patriarcham habere coeperunt, donec tandem sub Petro I a. 1719 Ruthenorum seu Moschorum Patriarchatus finem acceperit (k). Rutheni vero in regno Poloniae & magno ducatu Lithuaniae degentes anno 1594 a Constantinopolitani Patriarchae obedientia recedentes, rom. Sedi sese subiecerunt.

(k) Kleinsorg cit. loc.

ARTICVLVS III.

De Patriarchis Orientis Titularibus.

§. XLVI.

Ab a. 614 Persae Syriam, Palaestinam, & Aegyptum romano Imperio abstulerant vsque ad a. 627, quo sunt ab Heraclio Imperatore exinde excedere iussi. Easdem nobilissimas Asiae & Africae prouincias eodem seculo VII muhamedani Arabes, qui & Saraceni vocantur, ducibus Caliphis, Imperii arabici, post Muhammedem rectoribus, ab orientali Romanorum Imperio ereptas sui iuris fecerunt. Eodem tempore persicum regnum euerterunt, proxima Africae, & sub initio seculi VIII Hispaniam aliaque Europae loca occupantes, per omnes has regiones sacra sua, quorum incredibili studio agebantur, stabiliuerunt (1). Capta itaque a. 636 Hierosolyma, expugnata a. 638 Antiochia, subacta a. 640 Alexandria: ac demum omnia rapiente Barbaro eadem fors contigit Regiae Constantinopoli 1453. Terrae hae & vrbes Christianorum a Saracenis occupatae, non ab initio statim suos amittere Episcopos & Patriarchas, qui saepe vel in reliqua dioecesi, vel in vicinis ciuitatibus vel Constantinopoli perstiterunt, pristinum titulum conseruantes. Reliquiis ergo Christianorum quum illi praeesent, Episcopis & Patriarchis mere titularibus accensendi sunt, tam parum, quam illi Hispaniae Episcopi, dum ea pene tota sub Maurorum & Arabum iugo gemebat. Accidit porro, vt Latinorum fortitudine terrae illae Barbarorum manibus eriperentur, cuius expeditionis milites occidentales, vestibis cruce signatis induti, pro cruce Christi dimicantes, & veniam peccatorum suorum a Deo expectantes non contemnendam Asiae partem, ac praesertim Hierosolymam iam a. 1099 & Antiochiam a. 1100 in suam potestatem redegerunt. Constantinopolis demum etiam a. 1204 Latinorum armis deuicta fuit. Hoc itaque tempore, quum Latinis Orientis prouinciae subiectae erant, duo subin vni Ecclesiae Episcopi, duo vni dioecesi Patriarchae, graecus alter, alter latinus praeficie-

(1) vid. Elmacin. hist. sarac. Abulphar. hist. dynast. Theophanes, Cedrenus, alique chronographi.

ficiebantur, quod tum ob linguae vernaculae ignorantiam, tum ob odium, quo Latinos persequebantur, tum ob rituum diuersitatem, tum ob dubiam verae religionis professionem Graeci minus habiles visi sint. Nec proin canonis VIII Concilii nicaeni I sanctitatem violatam putes, qui duos vni gregi pastores praefici vetat: Ecclesiae enim non ex muris sed ex populis aestimandae sunt, quorum duo erant, qua lingua, qua moribus, qua ritibus diuersissimi. Quum itaque tam suus Graeco, quam suus Latino Episcopo aut Patriarchae erat populus, vterque non titularis, sed verus Episcopus aut Patriarcha dici debuit. Quam ob rem Episcoporum & Patriarcharum titularium institutio ad ea demum tempora referenda est, quibus Latini ditionibus his iterum depulsi, in Ecclesiarum tamen, de quibus nec latum vnguem tenebant, nudos vacuosque titulos Episcopos & Patriarchas nominare continuaerunt, qui Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchae *in partibus infidelium* nuncupari hodieum solent. De hoc more tollendo etsi in Concilio florentino actum fuerit; at Graecis fidem datam non seruantibus, romani Pontifices quoque pristino mori insistere se posse putauere. Hodierni patriarchae titulares recensentur in Notitiis romanis apud Cracam de a. 1791 sequentes: *Constantinopoli*, Franciscus Antonius Marucci de immaculata Conceptione, creatus 10 Decembris 1781. *Alexandriae*, Franciscus Mattei, romanus, creatus 13 Martii 1758. *Antiochia*, Iulius Maria de Somalia, creatus 15 Decembris 1781. *Hierosolymis*, Georgius Lascaris, Theatinus, creatus 20 Decembris 1762. Ad eorum, qui in geographia sacra medii aevi parum versati sunt, commodum & subleuamen clarissimus Dürr (m) metropoles & episcopatus sub tribus his Patriarchatibus, hierosolymitano, antiocheno, & constantinopolitano consignauit; addens tamen, mirum sibi videri, quod Romae, vbi conferuntur Archiepiscopatus & Episcopatus in partibus infidelium, nullum eorum catalogum, nec in archiuio de *propaganda fide*, nec in archiuio *Congregationis consistorialis* obtinuerit.

CA.

(m) Dissert. de Suffragan. pag. 52 sqq.

C A P V T IV.
DE IURIBVS PATRIARCHARVM.
§. XLVII.

Maiorum.

Patriarchae maiores illustribus *olim* splendebant iuribus, quae tamen non *omnium*, nec *vbique* eadem erant. Communium pars praecipua in Concilio generali VIII (n) enumeratur, sitaque erat in potestate *imo* omnes ditiones suae Metropolitae per se vel per Legatos ordinandi & confirmandi; 2do conuocandi synodos dioeceseanas, iisque praesidendi; 3tio Metropolitae ius dicendi, in eosque censuris animaduertendi; 4to a Metropolitanarum synodorumque prouincialium iudicio adpellationes recipiendi; 5to vnitati fidei & disciplinae integritati inuigilandi, ac grauiora dioeceseos suae negotia decidendi. Quam ob rem Patriarchae post ordinationem suam inuicem mittebant literas communionis, suaeque inuicem nomina recitabant in sacris diphtychis. Patriarchatibus Orientis maioribus intercidentibus romanus Pontifex ceu Ecclesiae vniuersae Primas ab initio per Vicarios Sedis apostolicae subuenit, ac hodieum in spem istarum Ecclesiarum aliquando recuperandarum Patriarchas titulares constituere non cessat; nec immerito: ex iure enim supremae inspectionis, curae & sollicitudinis omnium Ecclesiarum, ex iure supplendi, quum officiis suis desint ceteri in Ecclesia imperantes, verbo: ex *iure deuolutionis supremo*, harum Ecclesiarum Barbarorum iugo subactarum curam gessit & adhuc dum gerit tum per se, tum per Cardinales congregationis de propaganda fide, viam & media inuestigando, viros apostolicos eligendo, quibus euangelicae doctrinae lumen in eas terras inferatur, aut reliquiae Christianorum in catholica fide confirmentur.

§. XLVIII.

Quae iura Patriarchae Maiores in Oriente exercebant, Pontifex romanus tanquam Patriarcha Occidentis exercuit, ab initio qui-

n) Can. XVII, XXI, XXVII.

quidem in prouinciis Vicario Romae parentibus, & pedetentim in aliis Occidentis prouinciis exercere potuit, siquidem earum exprefso aut tacito consensu vt Patriarcha agnitus fuerit; quanquam *quo tempore, in quibus prouinciis, in quibus rerum articulis* iura patriarchalia strictim sumta exercuerit, definitu difficile sit admodum. Postquam autem Pontifex romanus in certis regnis iura patriarchalia assequutus fuit, aut ea sibi absque aliorum Antistitum renifu vindicauit, ea ipsi salua manere iudico, donec per canones, concilia, concordata, consuetudinem & obseruantiam contrariam abrogata aut restricta fuisse constet. Quod ad Germaniam nostram: e.c. restrictionem quandam habemus in decretis Concilii basileensis ab integra natione sub Alberto II. Rege solemniter acceptatis, nec per vindobonensem conuentionem abrogatis, sed potius confirmatis. In his enim cautum est, vt causae vel a Iudice Sedis apostolicae *immediate* subiecto, aut ab aliis in vltima instantia Romam delatae, non Romae diiudicentur, sed iudicibus aliis nationalibus in partibus delegentur, qui & facilius adiri queant, & domesticis imbuti principis iustitiam ex legibus patriae scriptis vel non scriptis administrent, non item alieni iuris decisiones atque peregrinum stylum litigantibus obtrudant. Verba ipsa decreti vltimi sess. XXXI haec sunt: *si vero quispiam a Sedis apostolicae immediate subiecto ad ipsius sedem duxerit appellandum, causa per rescriptum vsque ad finem litis conclusiue in partibus committatur.* Quam iustum & rationabile hoc fuerit decretum, ipsa postmodum synodus tridentina agnouit sess. XXV (o) statuens, vt in Conciliis prouincialibus designentur aliquot personae aptae & iuxta *cap. XI. de rescriptis* in 6. qualificate, quibus solis, & non aliis delegationes a Sede apostolica committantur. Quum autem synodi prouinciales ferme in desuetudinem abierint, Benedictus XIV in Bulla, quae incipit: *Quamuis paternae* (p) statuit, vt Archiepiscopi *interim* (donec synodi restituantur) cum consensu suorum Capitulorum Iudices eligant, & si mori aliquem contingat, alios cum consensu Capituli sufficiant, suffectosque (Pontifici) renuntient.

g

§. XLIX.

(o) Cap. X de reform. (p) Const. XXVIII, Bull. rom. Tom. XVI.

§. XLIX.

Verum quum hodie Pontifex romanus non solum iura primatialia & patriarchalia, sed & metropolitana & episcopalia in pluribus Occidentis prouinciis exercent, solertius indagandum arbitror, quibus ex causis id genus iura ad Sedem apostolicam transferint; & vtrum ab ea denuo abstrahi liceat, aut etiam expediat? Iura primatialia ex fine a Christo praefixo desumenda sunt, qui alius non est, quam vnitatis in Ecclesia conseruatio (q): quum autem Ecclesia catholica innumera particularium coetuum per orbem vniuersum disperforum multitudine non possit non constare, in qua facile oriri factiones & dissensiones queant, quibus vnitas dissoluitur, sapientiae diuinae consentaneum fuit, ad conseruandam hanc vnitatem vnum ex ceteris eligere, qui specialem huic rei curam impenderet. In hunc ergo finem Primas 1mo circa fidei & disciplinae capita relationes ex orbe christiano petit & accipit: 2do Legatos ac suae potestatis Vicarios mittit: 3tio Concilia conuocat & in iis praesidet: 4to decreta prouisoriam in negotiis fidei edit: 5to leges ad canonum obseruantiam vindicandam condit: 6to canonum rigorem relaxat: 7mo Praelatorum negligentias supplet: 8uo oppressos defendit. Haec iura cum Primatu ex diuina institutione connexa esse, adeoque ab eo auelli non posse, nemo iustus rerum arbiter inficiabitur. At cetera iura, quae ex fine Primatus per se non consequuntur, quibus ex causis Pontifici romano pedetentim aduenere? Sunt, qui horum iurium totam causam in Pontificum ambitionem & dominatum, in falsas Isidori decretales, tanquam corruptos disciplinae nouae fontes, in Regularium Papae imperium promouentium conatus refundere non verentur. Sed enim, etsi Curiae romanae in ampliandis Papae iuribus studium, etsi apocrypha fictitii Isidori monumenta, etsi praeconceptae opiniones haud nihil eo contulisse videantur; cuiuslibet tamen, non penitus historiae ecclesiasticae ignaro, perspectum est, alias adhuc ac praecipuas nouae disciplinae causas extitisse. Inprimis, negari nequit: teste Thomassino (r), quod ipsi Metropolitae in vindican-

(q) Ephes. IV, 13. Matth. X, 32. Ioan. XIII, 34. Rom., 4. (r) Part. I. Lib. 1, cap. 48 de V. & N. E. D.

dis iuribus suis minus solertes , in officiis autem peragendis maxime negligentes fuerint. Quis dein ignorat simoniacas electiones Episcoporum , collationesque beneficiorum frequentissimas & ferme quotidianas , quibus vix aliter obuiari potuit , quam per restrictiones iurium , quibus & electores & confirmatores utebantur ? quem latent querelae Episcoporum contra imperiosam Metropolitaram dominationem non semel ad Sedem apostolicam delatae ? quem fugit vitiorum impune grassantium labes , quibus eradicandis nec ipsi sufficere Metropolitae , ni Sedes apostolica suam interposuisset auctoritatem ? Adhaec , quum desierint synodi prouinciales , a quibus iura illa olim sunt exercita , nonne quasi *iure deuolutionis* ob ipsam Ecclesiae necessitatem seu vtilitatem ad Pontificem delapsa censi oportet ? Sed dicetur modo , imo veterem disciplinam meliorem fuisse , iura eiusmodi accessoria a Sede romana auellenda , & Metropolitae & Episcopis reddenda esse. Veterem disciplinam in multis rebus summi pretii fuisse , atque etiam maioris quam nostra est , non inficior. Verum cur illi , qui disciplinae veteris restorationem tam feruide inculcant , de nulla alia disciplina loquuntur , quam quae iura Metropolitaram & Episcoporum concernit ? Cur non volunt in vsum reuocare publicam poenitentiam ? electiones canonicas in praesentia populi ? vitam communem Clericorum ? administrationem bonorum dioeceseos ab Episcopo suscipiendam , ita vt , quum sibi quartam partem sumserit , reliqua diuidat secundum canones inter Clerum , pauperes , & fabricam Ecclesiarum ? Interim id aio , etsi iura Pontificis aduentitia *absolute* ab eo auelli possint , velut ex ipsa eorum notione liquet ; nequeunt tamen *licite* , nisi *maior certaue* Ecclesiae vtilitas aut necessitas iubeat. Iura enim semel quaesita & praescripta , partim expresse vel tacito Ecclesiarum consensu firmata , partim pactis & concordatis nationum stabilita inuito auferri non posse , iuris naturae consuetudinem est. At hic statim cum Febronio oggeretur 2do , potestatem Episcoporum esse iuris diuini , aduersus diuinum institutum nunquam introduci posse praescriptionem , quum praescribi non possit contra voluntatem Dei , & ordinata Saluatoris nostri. Verum est sane , potestatem episcopalem esse ordinatam a Christo , quae proin immutabilis est ,

est, nec obnoxia consuetudinibus, renuntiationibus, aut possessionibus, vel cuicunque generi praescriptionum; *usus* vero & *exercitatio* facultatum eius sicut est iuris ecclesiastici, & a liberrima Ecclesiae dispositione pendet, ita variationem patitur, & vices earum rerum, quae sunt mutabiles. Quis nescit, potestatem episcopalem per inuectam metropolitica & patriarchalem potestatem fuisse limitatam, per ipsa Concilia generalia maiores quasdam causas Pontifici romano reseruatas, de iuribus episcopalibus vel restringendis vel ampliandis varia in nationibus condita fuisse pacta & concordata? Inde igitur recta ratio inferre nos iubet, *usum* & *exercitium* facultatum episcopalium non esse illimitatum, quippe quod secundum communem Ecclesiae utilitatem nunc magis, nunc minus, nuuc in hac, nunc in alia re restringi potest. Nec dissentiunt melioris notae Canonistae hodierni, inter quos Hedderichius (s), *quum*, inquit, *in aliquibus impedimentis solus Papa dispensauerit, in his usu limitata censetur potestas Episcoporum*. Verum 3tio aiunt possessionem ex iure naturae solum parere praesumptionem, non ius ipsum; adeoque Pontificem possessis hactenus iuribus exui posse, quum tota possessionis ratio *errori facti* de genuitate falsarum decretalium innixa fuerit. Sed enim, heic non de iure naturali absoluto, quo possessionem tantum praesumptionem parere non negamus, sed de iure *hypothetico*, iure scilicet naturali publico ad Ecclesiam applicato sermo est, atque ex hoc, & ipsa Ecclesiae praxi ac canonibus, *possessioni & obseruantiae*, quae ex actibus tacito eorum, quorum interest, consensu exercitis coalescit, maximam vim ac robur inesse, fatis in confesso est (t). Dein falsum est, in *solis* falsis decretalibus Isidori recentem fundari disciplinam, cui plures alias paulo ante

(s) Elem. iur. can. P. IV, §. 40.

(t) Unterdeffen giebt es auch ein hypothetisches Naturrecht Das allgemeine Staatsrecht ist ein Theil dieses hypothetischen Naturrechts. Die christliche Kirche ist nach katholischen Grundsätzen ein von Christo gestifteter geistlicher Staat, in welcher es ein Oberhaupt, mit an der Regierung theilnehmende Glieder, und Untergebene giebt. Auf diesen geistlichen Staat muß also auch anwendbar seyn, was das allgemeine Staats- und also in diesem Verstande auch das Naturrecht von Rechten und Pflichten der Regenten und Unterthanen in dieser oder jener Regierungsform schon bestimmt hat. Wenn nun der Regent im Besitze gewisser Rechte, oder der Ausübung derselben ist, so können die Un-

te allatas causas ansam dedisse, grauissimi auctores fatentur. Demus tamen, solis falsis decretalibus editis orbis faciem mutatam fuisse; cur detecta falsitate earum iam seculo XVI, nihilo tamen secius Pontifici iurium aduentitiorum salua relicta fuit possessio? anne canones praecise tantum valent, quantum valent fundamenta eorum? nonne canones antiqui a sola Ecclesiae auctoritate vim suam habere, etsi saepe apocryphae Patrum sententiae allatae pro legitimis receptae sunt? Minime igitur ex merito cuiusdam *occasionis externae*, sed ab Ecclesiae *consensu expresso* aut *tacito* leges ecclesiasticae vigorem suum accipiunt, iura proin tali titulo possessi inuito auferre nefas foret. Inde rursus laudatus Hedderich (u) ait, *in vitio cubare doctrinam Iustini Febronii, qui iura haec accessoria, quae occasione spuridarum decretalium Primatui accesserunt, post detectam earum falsitatem Ecclesiae romanae abstrahi iure posse docet. Quoniam enim hodie ab usu reeessit synodorum prouincialium frequentia, a quibus iura illa olim sunt exercita, nunc quasi iure deuolutionis ob ipsam Ecclesiae necessitatem seu utilitatem ad Pontificem delapsa censerit oportet. Saltem, inquit 4to, expedire, vt restituantur synodi prouinciales, quibus restitutis vetus disciplina ciuitate rursus donari possit. Verum fingamus, Pontificem aut Concilium generale quoddam denuntiare, imposterum antiquam disciplinam omnibus obseruandam fore; igitur quouis anno saltem semel celebretur Concilium: restituatur publica poenitentia: omnia bona ecclesiastica sint communia, & in quatuor partes ab Episcopo diuidantur: Capitula vltra non eligant Episcopos, sed Metropolitae & vicini Episcopi cum Clero ciuitatis: Regulares iurisdictioni Episcoporum sint subiecti: nullae iam amplius preces primariae sint Caesari: nulla Monarchis regalia: nihil vltra. Quid futurum esse, prudenter augurari possumus? Hic priuilegia, ille concordata, alii aliud exprompturi essent ad iurium suorum defensionem. Principes in tanta priuilegiorum suorum derogatione, in tanto statuum discrimine minarentur, repugnarent. Paucis: funes-*

g 3

tissimae

tergebene (auch untergeordnete Mitregenten) sicher nicht sogleich Thatweis ihn dieses Besitzes entsetzen. Bedenkliche Folgen würde dieses haben. u. Ungrund der Prüfung des Fürstseierischen Antwortschreibens in Betref der Emser Punkten 1788. S. 2.

(u) Elem. l. C. Part. I, S. 40.

tissimae seditiones, implacabilia schismata, fatalia bella haud vano augurio timenda forent. Nec minus pacate res cessura esset, si pars illa sola, quae Metropolitanarum & Episcoporum iura spectat, in hodierna disciplina mutaretur; nam tum male cohaereret totius disciplinae systema: redirent pristinae querelae Metropolitanarum contra Episcopos, & horum contra illos, enormes exactiones, violentae depositiones, simoniacae electiones, & nisi naturam hominum corruptam, euasuram incorruptam somnies, redirent pedetentim omnes abusus, omnia scandala, omnia incommoda, quorum causa disciplina vetus mutata est, & iura accidentaliter ad romanum Pontificem deuoluta sunt. Nec vana se quisquam spe lactet, fore, ut synodi prouinciales restituantur; quum Europa sensim scissa sit in plures, quam centum supremos Dominos, sub titulo Imperatoris, Regum, Ducum, Principum, Comitum, Rerum publicarum, perpetuo inter se aut belligerantium, aut aemulantium, facileque contingere possit, Episcopos eidem Metropolitanis subiectos in quinque, sex & plurium Principum territoriis sitos esse, qui aut causa dissidiorum, aut aemulationum, vel ex metu conspirationum recusabunt suis Episcopis licentiam, comparandi in synodo prouinciali; aut ex eiusmodi metu conspirationum Reges in propriis regnis prohibere synodorum conuentus. Quum denique synodi prouinciales non possint diu protrahi absque maximo dioeceseon detrimento ex Pastorum absentia resultante, causas omnes intricatas obueuturas, aut non exacte discutiendas, aut cum expensis litigantium prolongandas, sequela erit vix euitunda. Maneat igitur usus, tollantur abusus, quibus abolendis iam sufficiunt remedia cuiuslibet nationi competentia, videlicet recursus ad Sedem apostolicam, amicabile cum ea tractatus, recursus ad Imperatores aut Reges tanquam particularium Ecclesiarum Aduocatos &c. (x) Cf. Schenkl. Inst. Iur. eccles. Part. I. §§ 212 & seqq.

§. L.

(x) Liceat alterius Viri prolixum satis locum afferre: Von den vielen Bedenkllichkeiten, die man einzelnen Gegenständen des Resultats (des Emser Congresses im Jahre 1786) entgegensetzte, will ich nur die Hauptschwierigkeiten bemerken, in denen sich der weitere Verlauf desselben stökte. Den vereinigten Bischöfen ward zum Voraus ihre (der vereinigten Erzbischöfen) Verfahrens-

§. L.

Minorum.

Patriarchae minores Occidentis medio aevo creati, aut hodie adhuc existentes, praeter titulum Patriarchae & praerogativam honoris, vix maiorem, quam Metropolitae iurisdictionem obtinent. Patriarchae Orientis orthodoxi iuribus Metropolitanarum aut Vicariorum Sedis apostolicae gaudent, iique romana egent confirmatione & Pallio.

§. LI.

art mißbilligt, daß sie ohne Bezug des ganzen deutschen Episcopats einen Abschlusß in einer Sache verfasst, dessen Punkte größtentheils die Gerechtsame aller deutschen Bischöfe und Capituln insgemein betroffen hat. Es trat sogleich das alte Mißtrauen und die Eifersucht der Suffraganen gegen ihre Metropoliten ein. Hätten die Erzbischöfe ihre Gesinnungen nicht mit so starker Offenherzigkeit an Tag gelegt, so würden die Suffraganen und Exemten Bischöfe nebst der übrigen Clerisey die ihren Gerechtsamen so nachtheiligen Folgen nicht sogleich entwickelt haben. Eben so viel Schwierigkeiten stellten sich gegen die Verträge, Reichsgesetze, den Besiz und die Observanz gegründeter Befugnisse des Römischen Hofes dar. Selbst den weltlichen Landesherren wollten verschiedene Punkten des Resultats mißfällig seyn, und die Besorgnisse, welche selbiges bey den Domkapiteln, unmittelbaren und mittelbaren Klöstern erregte, schienen ebenfalls nicht ohne Grund zu seyn. Alles war gegen dieses Resultat in eine Gährung gebracht. Die vereinigte Erzbischöfe zogen sich vier Hauptgegner auf den Hals, die Bischöfe, den Römischen Hof, die weltlichen Landesherren, und endlich die Dom-Kapitul, und Klöster Warum war selbiges (das Emser Resultat) diesen vier Parthenen so sehr mißfällig? Die Bischöfe, die mit den Erzbischöfen, was die ursprüngliche Einsetzung betrifft, zum Hirtenamt gleichen Beruf haben, glaubten an ihrer Ehre benachtheiligt zu seyn, daß die Erzbischöfe ohne mit ihnen Rath zu pflegen, so geradezu eine Kirchenreformation zum Vorwurf brächten. Den exemten Bischöfen und Prälaten fiel es noch empfindlicher, daß man auf ihre Exemption durch Verwerfung der päpstlichen Befugnisse sich einen Ausfall erlaubte, besonders da die Exemptionen durch die kaiserlichen Wahlkapitulationen geschützt, und nach selbiger jeder Stand in seinem Wesen, und bey seinem erlangten Rechte zu belassen sey. Selbst die Verdrängung des Papstes aus der ganzen hierarchischen Verfassung von Deutschland machte den Bischöfen ein billiges Besorgniß, daß auch sie dereinst von den Erzbischöfen dürften unterjocht werden. Die Bischöfe zogen aber auch die Beweise ihrer künftigen mehrern Unterwürfigkeit selbst aus dem Inhalt des Resultats, weil die Erzbischöfe sich die dritte Instanz durch Errichtung eines Provincialgerichts zueignen, und nebst

§. LI.

Orientis titularium.

Latini Orientis Patriarchae titulares a romanis Pontificibus designabantur & confirmabantur, Sedi romanae iuramentum fidei & obedientiae praestabant, Pallium a Pontificibus ipsi accipiebant, atque etiam Metropolitani non proprio, sed vicario Sedis apostolicae

deme auch die Konsecrationsrechte wieder einführen, um allen Recurs nach Rom abzuschneiden. Diese gar zu starke Anhängigkeit und eine Gattung von hierarchischer Superiorität mißfiel den Bischöfen. Aus noch mehreren Gründen schien der Pabst zu widersprechen. Wenigstens die Geschichte zeigte uns kein Reformationsbeyspiel, weder in Religions, noch Disciplinarsachen, wo man gradezu verfuhr, ohne den Pabst, als das Oberhaupt der Kirche davon zu benachrichtigen. Der Respect und canonische Gehorsam der Glieder gegen das Haupt und den Patriarchen der deutschen Kirche hätte erfordert, daß Vorstellungen und gütliche Vorschläge den Thatsachen vorgegangen wären. . . . Da die mehreste Stiftungen von den weltlichen Fürsten herrühren, da besonders in vermischten Gebieten den Landsherren und Obrigkeiten die Oberaufsicht, über die Stiftungen zuständig ist, so erregte dieser Reformationsplan eine allgemeine Aufmerksamkeit bey den weltlichen Landesobrigkeiten. Selbst den Evangelischen Reichsständen konnte es nicht gleichgültig seyn, wenn gegen die alte Gewohnheit und Observanz ihren katholischen Unterthanen der Recurs nach Rom untersagt wurde, weil den Evangelischen Landesherrschaften diese aufgedrungene neue Gerichtsabhängigkeit am Ende doch nachtheilig seyn könnte, auch die Trennung der Klöster von ihren Ordensobern und Ordenskapiteln schien aus eben dieser Rücksicht den nemlichen Schwierigkeiten unterworfen zu seyn. Der Pabst hat durch Verträge mit der Deutschen Nation, durch das Herkommen, und auch selbst aus der Eigenschaft seines Patriarchats und Primatie viele Rechte erlangt, die ihm von einzeln deutschen Reichsgliedern nicht mehr können entzissen werden; Reichsgesetze, Reichsherkommen, und sein Besitzstand schützen ihn gegen alle Angriffe. Die Beschwerden aber, so die deutsche Nation gegen die allzustarke Ausdehnung der päpstlichen Gerichtsbarkeit ic. führen kann, müssen durch gütliches Einverständniß abgethan werden. Hierzu weist das gesammte Reich den Kaiser in seiner Capitulation an, und eben dieses müssen sich auch einzelne Stände gefallen lassen. Rom hat sich seit der Reformation von seinem Steifsinne entwöhnt. Von Pabst Pius dem VI. dem ächten Urbild der oberhirtlichen Sanftmuth und Friedfertigkeit können sich Germaniens Fürsten alles versprechen. Dem Pabst aber alle seine Vorrechte zu benehmen, dies hielt man nicht für die wahre Weise zur gütlichen Uebereinkunft. Joseph Edler von Sartori geistl. und weltl. Staatsrecht 1. B. 1. Theil. §§. 167. 168. 169. 170 171. 172. 173.

licae nomine dabant; appellationes recipiebant, sed saluis appellationibus ad Sedem apostolicam interpositis (y). Hodie quamuis praecipua Patriarchatum Orientis cura commissa sit Congregationi de propaganda fide; non tamen Patriarchae titulares *merum* titulum sine re prae se ferunt: legitime enim a rom. Pontifice eliguntur, confirmantur, & consecrantur in Patriarchas, fitque inter ipsos & hanc vel illam nominatam Ecclesiam spirituale coniugium, a quo quidem, nisi ex R. Pontificis auctoritate distrahi dissoluique non possunt. Quam ob rem a simplici sacerdote non potestate *Ordinis* solum, sed etiam *Jurisdictionis* potestate differunt. Quid? quod ius sit illis, ut ad generalia Concilia vocentur, iubente id ipsum Pontificali Romano. Re autem vera plures Patriarchas titulares generalibus Conciliis interfuisse, lugdunensi II Opizionem, viennensi Isuardum, pisano Wenceslaum, constansienfi Vitalem & Ioannem, basileensi Ludouicum, lateranensi Alphonsum, videre est apud Bollandi continuatorem, & nouissime apud Iosephum Nicolaum Placidi Dissert. Canon. de Patriarchis anno 1776.

§. LII.

De Insigniis Patriarcharum.

Insignia specialia Patriarcharum praeter ornamenta Episcopis communia, sunt *Pallium*, & *Crux*. Pallii origo multa adhuc in nocte sedet. Vfus eius antiquior est in graeca Ecclesia, quam in latina. Ius *dandi* Pallium ius patriarchale erat, quum illud etiam Patriarchae maiores Orientis, Metropolitae, quos ordinauerant & confirmauerant, conferre solerent (z). Hodie ius istud soli Pontifici romano adinstar aliarum caussarum maiorum reseruatum est. Orientis Episcopis non prius a Pontifice Pallium missum fuisse deprehenditur, quam quum latini Patriarchae in Oriente constituti fuerint. Hodie latini Patriarchae Orientis *titulares*, quemadmodum & Archiepiscopi *in partibus* Pallii honore non fruuntur; vfus enim Pallii propriae cuiusque prouinciae finibus circumscribitur (a),

(y) Can. V. Conc. lateranens. IV. quod refertur cap. XXIII de priuileg. (z) Conc. general. VIII Can. 17. (a) Tit. Decret. de usu & auctor. Pallii.

hi autem titulares extra prouinciam suam commorantur (*b*). Patriarchis orientalibus ad fidem reuersis & Patriarchis Maronitarum pro Pallio latino supplicantibus, hoc fuisse a Clemente XI & Benedicto XIV concessum, legimus in constitutione eiusdem Pontificis (*c*). Quanquam iam ante seculum VIII non paucis Metropolitibus & Episcopis Occidentis a Pontificibus Pallium missum fuisse constet ex epistola Symmachi Papae ad Theodorum Laureacensem, ex Gregorii M. aliorumque Pontificum formulis, Metropolitibus tamen Germaniae per legem, in synodo moguntina, cui praefuit s. Bonifacius a. 742 sancitam, petendi a Pontifice Pallii necessitas imposita est; his autem reluctantibus Gregorii VII decreto vetitum est, quendam Metropolitam episcopalibus fungi muniis posse, nisi prius Pallium a Pontifice recepisset. Etsi autem Pontifex ex iure communi Archiepiscopis largiatur Pallium, per priuilegium tamen & aliis Episcopis Metropolitaram Suffraganeis conferre potest, salua tamen erga Metropolitam subiectione. Alterum ornamentum Patriarcharum Crux est, duplici ligno transuerso distincta, quum Crux Metropolitaram & Episcoporum quorundam vnico tantum ligno transuerso distinguatur. Crux Patriarchae in tota dioecesi, Metropolitibus tantum in prouincia praeferi solet. Patriarchis Orientis olim etiam lampas accensa praeferebatur.

Atque haec sunt, quae de Patriarchis, eorumque origine, speciebus, ac iuribus ex monumentis historicis, canonibus, & concordatis, animo a praeiudiciis passionibusque vacuo proponenda esse duxi.

POSI-

(*b*) Benedict. XIV de Syn. dioecesi. lib. XIII, cap. 15, §. 17. (*c*) Const. CII. Bull. rom. Tom. XVI.

POSITIONES
EX
IVRE ECCLESIASTICO.

Ex prolegomenis Iuris Ecclesiastici.

§. I.

Vniuersalis.

1. **D**eterminatus, Deum colendi, & animae salutem operandi, modus Religio est. 2. Coniunctio hominum ad finem quendam communiter obtinendum societas est. 3. Si libero hominum pacto, pactitia: si Superioris (Dei hominisue) lege constituitur, legalis: si in imperio & subiectione fundatur, inaequalis & rectoria: si iisdem caret, aequalis adpellatur. 4. Societas hominum per eisdem Religionis professionem sub imperio sacro ad spiritualem & aeternam felicitatem tendentium Ecclesia: hominum per in- & externam securitatem sub imperio politico ad huius vitae felicitatem temporalem connitentium Ciuitas vocatur. 5. Christus Dominus dum inter mortales versabatur, sapientissimo consilio equidem legem mosaicam ipse ad primos vsque apices seruauit; attamen breui interituram eam quoad ceremonialia & iudicialia, inque locum synagogae aliam a se erectum iri societatem religiosam per omnes gentes diffundendam frequenter annuntiabat. 6. Nouam hanc etiam reuera instituit, dum naturales leges inculcando, easque contra detortas mendacesque Phariseorum interpretationes authentice declarando, ac leges V. T. ceremoniales ac iudiciales abrogando, nouas saluberrimasque ad Dei cultum & animarum salutem fanciuit, quas ab adlectis sibi Apostolis Discipulisque iussit vbique terrarum promulgari, ad quas quoque omnes, quibus euangelica doctrina innotuit, propositis proemiis, poenisque aeternis obligauit. 7. Est itaque Ecclesia christiana ex ortu suo diuinaque institutione societas legalis: 8. vniuersalis: 9. perpetua: 10. tum a Synagoga iudaica, tum 11. a Republica ciuili omnino distincta. 12. Est

insuper societas inaequalis, seu rectoria, sacro praedita imperio, quod 13. Christus contulit solis duodecim Apostolis singulari modo delectis, ita ut hoc nec populo commune, nec ab hoc primum ad Apostolos deriuatum, nec christianae plebi esset subordinatum. 14. Inter hos autem Ecclesiae Rectores vnum Petrum constituit ceu unitatis centrum, & vniuersae Ecclesiae caput visibile. 15. Primatus iste & sacrum Apostolorum imperium ex Christi ordinatione perpetuo durare, & ad Petri Apostolorumque successores deuolui debuit. 16. Succedunt autem Petro in Primatu Episcopi romani, 17. Apostolis reliqui per orbem Episcopi, potestatem suam a diuino Ecclesiae Institutore proxime & immediate accipientes. 18. Ampla quidem Episcoporum tanquam Apostolorum successorum potestas est; exercitium tamen eiusdem certis circumscribitur dioeceseon limitibus, quibus citra casum singularem vitandae confusionis ac discordiae causa se continere debent. 19. Inde conficitur, formam regiminis ecclesiastici esse aristocratico-monarchicam, aut huic formae non ab similem. 20. Praeter Episcopos sunt in Ecclesia Presbyteri, ipso conceptu metaphysico Episcopis inferiores. 21. Proximo post Presbyteros gradu censentur Diaconi, quos ad sacrae, quae tamen ab initio a profana seiungi non solebat, mensae ministerium, & ad alia munia ecclesiastica obeunda Apostoli ordinarant. 22. Datur itaque in Ecclesia Hierarchia ministerii diuina ordinatione constituta, quae constat Episcopis, Presbyteris & Ministris. 23. Ecclesia christiana sacro imperio, adeoque & potestate legislatoria praedita suas habet leges a Christo, Apostolis eorumque successoribus conditas, quarum complexum Ius ecclesiasticum, habitum vero, easdem tum demonstrandi, tum interpretandi, atque ad casus obuenientes rite adplicandi Iurisprudentiam ecclesiasticam nuncupamus. 24. Primis Ecclesiae seculis, ut perpaucae erant leges ecclesiasticae, ita earum Codices seu Collectiones nullae. 25. Canones proin, quos apostolicos vulgo nominant, nec Apostolorum, nec apostolici aeui esse partum, multa sunt, quae persuadent; probabile tamen valde est, hanc pseudo-apostolicorum Canonum collectionem fuisse breuiarium & epitomen priuatorum Conciliorum & rerum priuatim ab Episcopis
fanci-

fancitarum, qui Ecclesias graecas ante Concilium nicaenum administrarunt. 26. Constitutiones itidem, quas apostolicas vocant, ceu opus apocryphum & pseudepigraphum nec Apostolis, nec apostolico Clementi adscribendas esse, iisdem fere atque aliis insuper argumentis probatur. 27. Aucto demum legum ecclesiasticarum numero, plures earum tum in orientali, tum in occidentali Ecclesia prodire Collectiones, quarum notabiliores recensebimus quaesiti. 28. Ex omnibus fere famosissima est illa Isidori cuiusdam seculo octauo in lucem protrusa, cuius libri auctor, vt s. Isidorus hispalensis statui possit, non leuia obstant momenta: 29. Complectitur autem opus hoc adulterinum monumenta ecclesiastica partim genuina, partim conficta. 30. Hodiedum primam Corporis Iuris canonici partem constituit decretum Gratiani. 31. Postea crescente decretalium romanorum Pontificum numero accessere Gregorii IX libri quinque, liber sextus Bonifacii VIII, clementinae Clementis V, quae Collectiones ab initio Corpori Iuris illatae sunt. 32. Extrauagantes autem Ioannis XXII & Communes serius in illud adsumtae. 33. Corpus Iuris canonici quamcunque vniuersalem vim legalem habet, vsui ac receptioni in acceptis referre debet. 34. In Germania quidem primo in scholis iudiciisque vsurpatum, dein in S. R. I. Recessibus legibusque saepius iuris communis nomine decoratum, atque in ordinatione Concilii imperialis aulici tanquam iuris dicundi norma propositum, hodie saltem per auersionem, id est, deficientibus legibus, consuetudinibusque particularibus vim legis habet.

§. II. Germaniae.

1. **T**ransactio Calixtum II inter & Henricum V Imperatorem inita circa Inuestituras, licita est omnino & valida, nec maiestati imperatoriae derogatoria, & quatenus per pacta posteriora non est immutata, adhuc hodie obtinet. 2. Per concordata Nationis germanicae intelligimus concordata Principum, & aschaffenburgensia seu vindobonensia simul sumta, illis regulae, his exceptionis vim habentibus. 3. Vtraque sunt verum pactum, Sedem apostolicam aequae ac Nationem germanicam obligans. 4. Vnilateralis concordato-

datorum interpretatio authentica non est; doctrinalis autem in dubio in fauorem Ordinariorum fieri debet. 5. Paci religiosae praeambulum erat Edictum *Interim* a Carolo V a. 1548 promulgatum, in quo nec syllaba continetur, quae antiquae catholicae fidei repugnet. 6. Transactioni passauensi superstructa est a. 1555 Augustae Vindelicorum Pax religiosa, quae quum non diu Germaniam fouerit, immo in grauamina bellaque tristissima desierit, tandem a. 1648 Pax westphalica conclusa est, cuius duplex est Instrumentum, Caesareo-Gallicum, & Caesareo-Suedicum. 7. Pax tam religiosa, quam westphalica valide, & a Catholicis dura necessitatis lege constrictis licite prudenterque fuit inita, habetque 8 vim legis fundamentalis tam a Protestantibus, quam a Catholicis, nisi absoluta & finalis compositio Religionis sequatur, perpetuo obseruandae. 9. Nec valori vtriusque Pacis officere potuit Papae aliorumque protestatio, vtut ceterum iusta, nec plane inefficax.

Ex Iure ecclesiastico vniuersali.

§. I.

Publico.

1. **Iura essentialia** Primatus summi Pontificis sunt: Ius, ex omnibus orbis Ecclesiis petendi ac recipiendi relationes de fidei morumque doctrina ac rebus ad ecclesiasticam vnitatem pertinentibus: ius, mittendi Legatos, suaeque potestatis Vicarios: ius, conuocandi Concilia oecumenica, eisdem praesidendi, eaque suo assensu confirmandi: ius, condendi decreta in rebus fidei morumque prouisoria: ius, ferendi leges disciplinares vniuersales, si eas necessitas & utilitas Ecclesiarum poscant; quin tamen sufficiat sola publicatio Romae facta: ius deuolutionis supremum: ius, oppressos Episcopos tuendi. 2. **Iura accidentaria** Pontificis sunt: ius, confirmandi, consecrandi, transferendi, ac deponendi Episcopos: ius, admittendi postulationes, resignationes Episcoporum, ac Coadiutores concedendi: ius, novos Episcopatus erigendi, erectos diuidendi, vniendi: ius, conferendi beneficia: ius, beatificandi & canonizandi: ius, religiosos ordines approbandi & abolendi: ius, certas causas sibi reseruandi: ius, recipiendi adpellationes quasuis ab om-

omnibus indistinctim Iudiciis ecclesiasticis. 3. Origo Cardinalium indubie institutionis humanae est. 4. Auctoritas autem eorum non parum creuit ex iure, eligendi romanum Pontificem, quod omnes & soli Cardinales in Concilio lateranensi III adepti sunt. 5. Ad iurium suorum exequutionem vtuntur quoque Pontifices Legatis. 6. Ea, quam Legati *Nati* potestatem ex munere legationis hodie praetendere possunt, consistit in simplici iure, excubandi pro fidei, canonum, & disciplinae integritate seruanda. 7. Quanta Legatorum *Datorum* potestas hodie sit, non ex eorum origine, neque ex iure decretalium, sed ex concordatis, decretis synodi tridentinae, ac maxime ex moribus vsuque hodierno determinandum. 8. Patriarcharum, Exarchorum, Primatum & Metropolitaram origo nec a diuino, nec ab apostolico praecepto deduci potest. Istorum Hierarcharum iura tam potestatis, quam honoris, eaque tam antiqua, quam moderna quaerenti exponemus. 9. Pallium & Crux praestanda Metropolitae iure decretalium competunt; attamen haec ornamenta inuitis etiam Metropolitae Episcopis ex priuilegio concedi possunt, quibus etiam in exemptis locis vti licet. 10. Episcoporum potestas regulariter in omnes in dioecesi sitas res, loca, & personas se exporrigit, nisi specialis exemptio ostendi possit. Hodie circa exemptos Concilium tridentinum obseruandum. 11. Episcopi titulares seu in partibus, ad Ecclesiarum ab infidelibus aut schismaticis occupatarum titulos ordinantur, atque vices Pontificis vel Episcoporum in muneribus ordinis suppleant; iura autem episcopalia, quae ad dioecesin alicuius Episcopi adstricta sunt, exercere absque consensu Episcopi loci Ordinarii non possunt. 12. Coadiutores Episcoporum perpetui & cum iure successionis a Papa constituuntur. 13. Vicariorum generalium potestas diuerso sensu ordinaria & vicaria dici potest. 14. Irrationalis ac nullius roboris videtur consuetudo generalis, quae Episcopum per omnia a consensu Capituli cathedralis petendo absolueret. 15. Institutum monasticum complectens tria vota, perpetuae castitatis, paupertatis, & obedientiae impie a quibusdam traducitur. 16. Ex Conc. trident. sess. 25, c. 16 colligitur, nihil ex bonis nouitiorum ante editam professionem tribui & acceptari posse;

exci.

excipiuntur tamen sumtus pro victu & vestitu pro rata temporis, quod in nouitiatu transegerunt, quos ex liberalitate & vltronee compensari posse, permittit synodus.

§. II.

Priuato.

1. **S**tatui clericali multum splendoris addit coelibatus, iusta lege ab Ecclesia Clericis impositus. 2. Beneficium ecclesiasticum sine auctoritate ecclesiastica, & cum praeiudicio tertii erigi nequit. 3. Beneficium erectum conferri non potest, nisi vacet: quare expectatiuae a C. tridentino prohibitaе sunt; non tangit tamen haec prohibitio Canonicos in herbis, vere in Canonorum album relatos. 4. Beneficiato sicut ab Episcopo ex rationabili causa onus personale imponi potest, ita & pensio moderata. 5. Residentia in regula omnibus Beneficiatis praecepta est; causas tamen & tempus licitae absentiae determinauit C. tridentinum, cui itaque insistendum, donec causae speciales graues doceantur. 6. Idem C. tridentinum interdixit pluralitatem beneficiorum incompatibilium, nisi concurrant circumstantiae, quibus deordinationes & incommoda ex pluralitate beneficiorum resultantia maiori Ecclesiae bono compensentur. 7. Beneficium ex iusta causa resignari potest; resignationes autem in fauorem, vtut ex natura sua non simoniacae, minus tamen salutare sunt. Praxis, derogandi regulae cancellariae *de Viginti* pro auertendis fraudibus necessariae, approbanda non est. 8. Testamenta Clericorum ad causas non mere pias testantium ad iuris ciuilis sancita adornari debent, nisi in territorio forma iuris canonici recepta sit. 9. Matrimonium ad morganticam inter coniuges tum inaequalis, tum etiam aequalis conditionis licite contrahi potest, & liberi ex tali matrimonio nati sunt legitimi, ac matri non solum in allodiis, sed & in feudis foemineis succedunt. 10. Liberi ex adulterio geniti, beneficio legitimationis per subsequens matrimonium non gaudent. 11. Decimae *proprie* acceptae nec legi diuinae, naturali aut positiuae, nec auctoritati Canonum soli, sed voluntariis primorum fidelium oblationibus & christianorum Principum sanctionibus adscribendae sunt. 12. Ius decimandi per prae-

scrip-

scriptionem immemoriam etiam a laicis adquiri potest. 13. Bona ecclesiastica permulta nexu feudali deuinciuntur, duplici quidem modo, vt vel Ecclesia dominium *directum*, vel *utile* teneat. Primo modo considerata feuda ecclesiastica, alia sunt data, oblata alia. 14. Feuda quoque oblata, potius *propria*, quam impropria praesumenda sunt: vnde foeminae *ordinarie* a feudis ecclesiasticis excluduntur. 15. Transactio citra dolum inita neque ob laesionem quamcunque, neque ob instrumenta nouiter reperta, neque per rescriptum impugnari potest. 16. Aduocatus potest defendere causam dubiae iustitiae, dummodo cliens de periculo perdendae litis admonetur; si autem causa in toto concreto Aduocato videatur minus probabilis, non licet ei eiusmodi causam suscipere. 17. Iudex opinionem magis probabilem iuxta propriam conscientiam eligere tenetur: in dubio pronuntiare debet pro reo, aut possessore. 18. Rei iudicatae in regula tanta est vis, vt in vtroque foro pro veritate habeatur.

Ex Iure ecclesiastico particulari,
feu Germaniae.

§. I.

1. Ius, eligendi Praelatos ecclesiasticos, Capitula Canonorum seculo XII & XIII sibi vindicare coeperunt, quod moribus initio quaesitum, subinde Pontificum & Imperatorum constitutionibus stabilitum, per reservationes autem Pontificum extenuatum, demum per concordata Capitulis Germaniae perpetuo firmatum est. 2. Ius autem, confirmandi Episcopos & Abbates quosdam, ex pacto calixtino Metropolitae proprium, per concordata Pontifici competit; vi horum autem non nisi Coadiutorem a Capitulis designatum constituere potest. 3. Alterum concordatorum obiectum sunt reservationes beneficiorum papales iuris scripti, Extrauag. *Execrabilis* & *ad Regimen*, quae sub certo quodam temperamento concordatis firmatae sunt. Quantum ad reservationem iuris scripti Pontifici adhuc reseruantur beneficia apud Curiam romanam per obitum naturalem tantum vacantia; intelligimus autem per Curiam romanam illum solummodo locum, in quo causarum atque literarum apostolicarum

i

audi-

audientia & expeditio fieri solet. Orto dubio, vtrum vacatio beneficiorum in - vel extra Curiam contigerit, praesumitur, eam contigisse extra Curiam. 4. Quantum ad Extrauag, *Execrabilis*, reseruantur Papae dignitates, personatus, officia, & alia beneficia, quae obtenta possessione pacifica alius cuiusuis beneficii, auctoritate Pontificis immediate collati, tanquam incompatibilia vacauerint. 8. Quantum ad Extrauag. *Ad Regimen*, reseruantur beneficia *quocunque modo* apud Sedem apostolicam vacantia, nec non beneficia Cardinalium, aliorumque officialium Curiae, in officio actualiter constitutorum, si in Curia supremum diem obeant; Legatorum vero, Collectorum, Rectorum, & Thesaurariorum, vbicunque eos rebus eximi humanis contigerit. 6. Quum promotio in Curia per confirmationem primum fieri censeatur, possunt Episcopi electi, & nondum confirmati sua beneficia in mense Turnarii resignare, vel ex indultu apostolico retinere. 7. Tertium concordatorum obiectum est alternatiua mensium, ita vt Papae reseruata sint beneficia vacantia in mensibus imparibus, quae tamen dispositio a quibusdam particularibus Ecclesiis, vt bambergenfi & herbipolensi, acceptata non fuit. Excipiuntur autem ab hac alternandi necessitate dignitates maiores post pontificalem in Cathedralibus, & principales in Collegiatis Ecclesiis, dignitates aliae vere electivae ambulantes, professurae, & praedicaturae, beneficia simpliciter resignata & permutata, Ecclesiae parochiales. 9. Quartum denique concordatorum obiectum sunt Annatae, seu quaecunque praestationes pecuniariae, quae de Episcopatum aliarumque dignitatum & beneficiorum ecclesiasticorum vacantium fructibus primi anni vel ratione eorum, Camerae papali soluuntur. Quum Camera apostolica in dignitatibus inferioribus & canonicatibus taxandis ad valorem duntaxat 24 ducatorum liberalius agat, hodie nulla ab illis annatae soluuntur. Iustitia annatarum in concordatis temperatarum sustinetur ex titulo subuentionis & fide pacti publici.

§. II.

1. **L**iberum Religionis exercitium a Pace religiosa Statibus Imperii, Nobilibus immediatis, Ciuitatibus liberis solummodo concessum est; minime vero subditis, qui solo emigrationis beneficio contenti

tenti esse debebant; Pax vero westphalica liberum Religionis exercitium ad eos quoque subditos extendit, quibus anni normalis possessio suffragatur. 2. Per Pacem religiosam praeter auitam Catholicorum Religionem etiam protestantica, per Pacem westphalicam reformatam insuper, ius ciuitatis in Germania obtinuit. Pro aliis Religionibus nec tractatus pacis, nec obseruantia quidquam probant. 3. Ius reformandi nouum equidem ex Pace religiosa competit Imperii Statibus, sed non tale vagum & illimitatum, quale post hanc pacem Protestantes exercuerunt: Pax westphal. ius reformandi Dominis territorialibus non ademit, sed potius stabiliiuit, ita vt art. V, §. 30, regulae §. 31 autem exceptionis rationem habeat. 4. Stabilita causa praecipuus etiam illius effectus stabilitus fuit, seu Domino territoriali competens ius, introducendi simultaneum Religionis suae exercitium innoxium in ea loca territorii sui, in quibus tempore anni normalis non vixit. 5. Quum iuris reformandi noui pars quoque sit iurisdictio ecclesiastica in sensu P. W. accepta, ea non minus catholicis, quam protestanticis Statibus, Nobilibusque immediatis in subditos suos Protestantes addicta fuit. 6. Igitur quae in P. rel. §. 20 & in P. W. art. V, §. 48 de suspensa iurisdictione ecclesiastica leguntur, antiquam romani Pontificis & Episcoporum iurisdictionem respiciunt. 7. Iurisdictione ecclesiastica Dominorum territorialium vtpote territorio adnexa Imperatori subordinatur, qui proin etiam in causis ecclesiasticis Protestantium ceu supremus Iudex agnoscendus est. 8. Causae Religionis inter Catholicos & Protestantes controuersae, iam per leges publicas definitae, ac nonnisi haram legum applicatione iudiciali indigentes ad Dominum territorialem in prima instantia, in secunda instantia autem, & inter immediatos semper ad suprema Imperii tribunaia pertinent, vbi introducto iam pari ex vtraque Religione Assessorum numero per vota *maiora* diiudicandae sunt; si vero in hisce tribunalibus vota Assessorum *paria* fuerint & *pura*, aut si controuersiae necdum per aliquam Imperii legem definitae emergant, ad Comitiae Imperii deferendae sunt. 9. Equidem receptus in Comitiae Imperii vsus est, negotia maiori suffragiorum numero terminandi; attamen celebrem in Pace vvestphalica art. V, §. 52. I. O. exceptionem passus est. Triplex quippe causarum genus vutorum pluralitati substractum

est: ad primum membrum spectant causae Religionis inter Catholicos & Protestantes, non autem si de alia noua Religione in Imperium inducenda agatur: secundi membri obiectum non sunt negotia Statuum Imperii priuata aut publica, nec proprie comitialia, nec causae singulorum, sed causae politicae quidem, perspicuum tamen respectum siue realem, siue personalem ad Religionem habentes: tertii membri obiectum est actualis itio in partes; in quibus autem causis in partes ire liceat, in arena determinabimus. 10. Minime vero itur in partes per *votum commune*, id est, per maiora vota corporis sic dicti euangelici; sed si alteram partem Catholici omnes, alteram Protestantes omnes efficiant. 11. Ius precum primariarum Imperatori competit ex obseruantia, atque tam huic, quam pacto a. 1711 inter Iosephum I & Clementem XI Pontificem concluso ac a. 1714 inter Carolum VI Imperatorem & eundem Pontificem confirmato status hodiernus precum maxime innititur, nec in Breui apostolico ad Ecclesias & Capitula Germania vlla amplius Indulti pontificii mentio fit. 12. Lites inter Capitula Germania & praecistas admittendos plerumque oriuntur ex diuersitate principiorum Capitulorum Germania & Iudicii Imperii aulici circa titulum iuris huius, circa extensionem eius, circa statuta &c. 13. Ius caesareum, literas hypostaticas concedendi, obseruantiae antiquae quidem tribuendum, sed quoad monasteria mediata Imperii Germania obseruantiam vniuersalem haud agnoscimus; si qua autem vigeat specialis obseruantia, monasterio defuncti Praebendistae laicalis mortem Caesari non insinuant, aut pro rata temporis quo liberatum est Praebendista, pecunias non soluenti, dolus imputari nequit. 14. Episcopi Germania super suo speciali Deputato siue inter vivos, siue mortis causa, absque laesione iustitiae, libere disponere possunt. 15. Romanus Pontifex sine laesione concordatorum beneficiorum pensionem imponere nequit. 16. Nec Episcopus beneficium ob apostasiam Beneficiati, alteri pure collatum pensione grauare potest, etsi apostata ad catholicam Religionem reuertatur. 17. Religioso apostatae paterna, & ab eo prognatis aui haereditas minime competit.

Reli.

Zorn, Kyrill / Heckel, Paul / Schlicker, Stephan

De Patriarchis ... una cum positionibus ex iure ecclesiastico selectis

[Bamberg] [1792]

4 Diss. 3678,15

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10971398-4

VD18 15242889